

2021

FerdseI og opphold i natur
**- Deltakelse i turaktiviteter, anleggsbruk,
medlemskap og overnatting**

Kolbjørn Rafoss & Kjell Hines

Innhold

1. Innledning	3
1.1 Spørsmål	4
1.2 Rapportens oppbygging	5
2. Data og metode	6
3. Deltakelse i turaktiviteter – kjønn, alder utdanning, DNT-medlemskap	8
3.1 Fotturer i skog og mark	9
3.2 Fottur på fjell og vidde	12
3.3 Skiturer på fjell og vidde	15
3.4 Regresjonsanalyse - deltakelse	17
3.5 Kort oppsummert	18
4. Bruk av turstier, utmarksarealer og lysløype	20
4.1 Turveier/turstier	21
4.2 Bruk av større utmarksarealer til friluftsliv	22
4.3 Lysløype	24
4.4. Regresjonsanalyse - anleggsbruk	26
4.5 Kort oppsummert	27
5. DNT-medlemskap og frivillig arbeid	28
5.1 Medlemskap	28
5.2 DNT medlemskap i ulike kommunetyper	31
5.3 Medlemsandeler – periode, generasjon, livsfase	32
5.4 Medlemsopplutning i Oslo - byområder	35
5.5 Frivillig arbeid	36
5.6 Kort oppsummert	38

6. Overnattinger – DNT hytter	40
6.1 Bruk av DNT hytter til overnatting i sommerferie	40
6.2 Bruk av DNT hytter til overnatting gjennom sesongen i befolkningen	43
6.3 Overnatting gjennom sesongen på DNT-hytter blant medlemmer.....	43
6.4 Kort oppsummert.....	45
7. Sammenfatning	47
<u>Referanser</u>	49

1. Innledning

Fysisk aktivitet i befolkningen skjer i form av bestemte aktiviteter og treningsformer: idretter, mosjonsaktiviteter og friluftsliv. I befolkningen har det vært en markant økning i trenings- og mosjonsaktiviteter de siste 20-årene. Undersøkelser tyder på at den samlede fysiske aktiviteten i befolkningen er under endring. Det er flere som trener og mosjonerer på fritiden, mens hverdagsaktiviteten er under press. Den økte deltakelsen i fysisk aktivitet kan forklares med at flere folk trener og mosjonerer utenfor den organiserte idretten. I de store folkeaktivitetene, som involverer mer enn 20 prosent av befolkningen, finner vi også en økning i turaktiviteter. Siden tusenårsskiftet er det blitt flere som går fotturer i skog og mark, skiturer i skog og fjell og fotturer på fjell og vidde (Breivik 2013, Rafoss og Breivik, 2017).

Det har siden 1979 blitt tildelt spillemidler til anleggelse av turstier i fjellet. Ved siden av DNTs lange tradisjon med merking av stier i skog og fjell har det blitt større vekt på merking av turruter fra frivillige i turlag, idrettslag, velforeninger, løypeforeninger, historielag, grunneierlag, reiselivlag, grendelag, friluftsråd, kystlag. De siste årene har det blitt satset mer på tilrettelegging for ferdsel i natur, som opparbeiding av stier i fjellet og merking av turruter i nærmiljø. Turskiltprosjektet som ble gjennomført i 2013-2019, skiltet og merket 37 609 kilometer turruter. Det overordnede målet med Turskiltprosjektet har vært å få flere folk ut på tur der de bor og oppholder seg (Sluttrapport Turskiltprosjektet, 2019). Tilrettelegging for bruk av turløyper og turstier i nærheten av der folk bor, har stor betydning for å imøtekomme befolkningens ønske om å bevege seg i grønne omgivelser (Thorén m.fl., 2018). I 2019 var det i Det offentlige kartgrunnet (DOK) registrert 50 000 km turruter. I stortingsmeldinger blir det trukket frem at bruk av turstier og turveier har stor betydning for folkehelsen, siden dette er den foretrukne treningsformen for store grupper i befolkningen.

Den Norske Turistforening (DNT) har siden 1868 tilrettelagt for folk som vil vandre i den norske naturen. Det å vandre på merkede stier og overnatte i enkle hytter representerer en hovedtradisjon i det norske friluftslivet. Den Norske Turistforeningens utvikling av turmuligheter i fjellet gjennom merking av stier og oppbygging av hyttenettverk og de siste årenes satsning på turmuligheter i nærrområder har stor betydning for befolkningens muligheter for å drive med friluftsliv (Den Norske Turistforening, 2019).

I denne rapporten skal vi se nærmere på utviklingen av deltakelse i friluftslivsaktiviteter, bruk av turstier og DNT-hytter til ferdsel og opphold i naturen. I det politiske ordsiftet er det et stort fokus på fysisk aktivitet, mens de fysiske anleggene som er nødvendige for å styrke utøvelsen av fysisk aktivitet har fått forholdsvis mindre oppmerksomhet. Gode fysiske rammer og anlegg for friluftsliv er en vesentlig brikke for å understøtte at visjonen om idrett og fysisk aktivitet for alle kan innfris. Den fysiske tilrettelegging i naturen er oftest knyttet til opparbeiding og merking av stier, preparering av tur-

og skiløyper, opparbeiding av bålplasser, gapahuker, bade- og fiskeplasser og bygging av turisthytter. Med anlegg for friluftsliv tenker vi i denne sammenhengen på merkede stier og ulike former for overnattingshytter: stier som utgjør infrastruktur mellom betjente, selvbetjente og ubetjente hytter.

Norske hytter har mange kulturhistoriske røtter: Seter, gammer, støl, fiskebu og rorbu er eksempler på arkitektoniske forløpere forankret i utmarksbruk. Feriehjem, firmahytter og DNT-hytter er andre historiske forløpere, knyttet til fremveksten av fritid og ferie, og naturen som rekreasjonssted. Det finns en rekke frivillige organisasjoner som legger til rette for ferdsel i utmark hvor også medlemmer får tilgang til hyttenettverk. DNT sitt hyttenettverk er bygd ut gjennom 150 år. Økningen i overnattingsdøgn og vandrere i natur skyldes ikke minst økt bruk av Den Norske Turistforenings (DNT) hyttenettverk og merkede løyper. Det har blitt skapt, ettersom organisasjonen har vokst, et nettverk av stier og hytter utover hele landet. DNT har 530 hytter og rundt 20.000 kilometer merkede sommerruter over hele landet og vinterstid vedlikeholdes rundt 7.000 kilometer med "kvisteløyper". I tillegg merker foreningen 4.300 kilometer vinterruter i Sør-Norge. Til sammen er 57 lokale turistforeninger og turistlag tilslutta DNT, som er «paraplyorganisasjon» og landsforening for disse lokale turistforeningene. De lokale foreningene driver hytter på fjellet og i skogene, merker og legger til rette for turstier og arrangerer turer i sine egne geografiske område. I tilknytning til disse vedlikeholder medlemsforeningene og hyttebestyrerne et stort nettverk av merkede stier mellom og rundt hyttene. Mye av dette arbeidet utføres som frivillig arbeid av medlemmene. DNT har i dag 315 000 medlemmer. DNT er i dag den største frivillige medlemsorganisasjonen i Norsk Friluftsliv¹, som består av 17 frivillige friluftsansjoner med til sammen 950 000 medlemmer.

Men på tross av anleggsvekst, stigende bruk og økt kunnskap om fordelene knyttet til opphold og ferdsel i naturen, så har vi begrenset kunnskap om, hvordan og hvorfor forskjellige hyttenettverk brukes og hvordan disse understøtter økt bruk av naturen. Et bedre kunnskapsgrunnlag for å understøtte en utvikling, hvor enda flere får glede og nytte av overnatting og opphold i det fri er derfor nødvendig. Det skal denne rapporten forsøke å rette på ved å undersøke hvilken betydning rammer og anlegg til ferdsel og overnatting i naturen har for utøvelse av friluftsliv.

1.1 Spørsmål

Vi har begrenset med kunnskap om hvilke sosiale grupper som har DNT-medlemskap, deltakelse i friluftslivsaktiviteter blant DNT-medlemmer og hvordan medlemmene bruker hyttenettverk og

¹ Norsk Friluftsliv ble stiftet i 1989, og har i dag følgende organisasjoner som medlemmer: Den Norske Turistforening, Norges Turmarsjforbund, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norges KFUK-KFUM-speidere, Norges Klatreforbund, Norsk Orientering, Norges Padleforbund, Norges Røde Kors, Norges speiderforbund, 4H Norge, Skiforeningen og Syklistenes Landsforening, Kristen idrettskontakt, Norsk Kennel Klubb, Norges Seilforbund og Forbundet KYSTEN.

utfører frivillig arbeid. Denne rapporten tar opp fire tema: deltakelse i friluftslivsaktiviteter, bruk av anlegg til ferdsel ute, DNT-medlemskap og frivillig arbeid og bruk av DNT-hytter.

- For det første vil vi beskrive deltakelse i de store folkelige friluftslivsaktivitetene.

Hvor stor er oppslutningen i befolkningen og blant DNT-medlemmer om fotturer i skog og mark, fotturer i fjell og vidde, og skiturer på fjell og vidde?

Hvilke endringer har funnet sted i perioden 1995 -2017?

- For det andre skal vi se på bruk av ulike anleggstyper til ferdsel i natur.

Hvordan brukes av turstier, lysløyper og større utmarksarealer til friluftsliv i befolkningen og blant DNT-medlemmer?

Hvordan har oppslutningen om de tre anleggstypene endret seg i tidsrommet 1999-2017?

- For det tredje skal vi se på DNT- medlemskap og frivillig arbeid.

Hvilke sosiale forskjeller – kjønn, alder og utdannelse – finner vi i forhold til medlemskap i DNT?

Hvordan stor andel av DNTs medlemmer utfører frivillig arbeid og hvor stort er omfanget av det frivillige arbeidet?

- Det siste temaet tar for seg bruk av DNT-hytter.

Hvordan er bruken av DNT's hytter til overnatting i sommerferien blant medlemmer og i befolkningen?

Hvor hyppig brukes DNT-hyttene til overnatting gjennom sesongen blant medlemmer?

1.2 Rapportens oppbygging

For å svare på disse spørsmålene knyttet til de fire temaene har vi bygget opp rapporten som følger. For det første vil vi med utgangspunkt i Norsk Monitors data for hver av de tre store friluftslivsaktivitetene, fottur i skog og mark, fottur på fjell og vidde, skitur i skog og fjell, undersøke hvilket nivå aktiviteten har vært på de siste tiårene. Deretter ser vi på bruk av anleggstyper til friluftsliv i befolkningen og blant DNT-medlemmer i perioden 1999-2017. I tredje kapittel ser vi på DNT medlemskap og frivillig arbeid. Avslutningsvis fremstiller vi bruken av DNT-hytter i sommerferie i perioden 1991-2017 og bruk av hyttene i befolkningen og blant DNT-medlemmer i 2017 sesongen.

2. Data og metode

For å svare på spørsmålene vi stiller i denne studien, benytter vi data fra Norsk Monitor. Dette er en landsrepresentativ undersøkelse av befolkningen over 15 år, som IPSOS (tidligere Markeds- og Media-instituttet) har gjennomført annet hvert år siden 1985. Ved hjelp av Norsk Monitor er det mulig å følge samfunnsmessige utviklingstrender over en periode på nesten 30 år.

Allerede i den første datainnsamling i 1985 ble det spurt om hvor ofte folk var fysisk aktive i fritiden. Fra 1989 inneholder undersøkelsen også et bredere sett av spørsmål om utbredelse, organisering og motiver for trening. Senere har et enda større utvalg av spørsmål knyttet til friluftsliv, idrett og fysisk aktivitet kommet med, men det er altså litt ulikt hvor langt tilbake man kan studere deltakelse i de ulike aktivitetsformene vi her er opptatt av. Fra 1993 ble befolkningen spurt om hvor ofte de gikk fotturer og skiturer i skog og fjell. Norsk Monitor inneholder også spørsmål om sosial bakgrunn, noe som alt i alt gjør det mulig både å studere både utviklingen i friluftslivsaktivitet over tid og hvordan disse aktivitetene er forankret i ulike samfunnsgrupper over tid.

Norsk Monitor opererer med relativt store utvalg: fra 2915 i 1989 til 4257 i 1997 og 3812 i 2013. Den store utfordringen med datasettet er imidlertid svarprosenten i undersøkelsene, der et første problem er at selve utvalgs- og innsamlingsmetodikken er så sammensatt at det er vanskelig å beregne svarprosenten på en sikker måte. Tall fra 2017-innsamlingen tyder på at den reelle svarprosenten er et sted mellom 18 og åtte prosent. Dette kan synes lavt, men det er lite som tyder på at det er noen systematikk i frafallet fra undersøkelsen og at biografiske kjennetegn ved utvalget langt på vei svarer til de man finner i befolkningen (Hellevik, 2008)

Monitor-databasen gjør det også mulig å studere sentrale trekk ved befolkningens anleggsbruk, og hvordan denne endrer seg over tid. Friluftsliv krever visse former for tilrettelegging og anleggsutvikling. Siden 1999 har spørsmålsformuleringen «Hvor ofte driver du idrett eller fysisk aktivitet på følgende steder i sesongen?» Dette gir mulighet til å fremstille befolkningens generelle bruk samt regelmessige bruk av ulike arenaer/anlegg. Kategorien regelmessig bruk defineres som den som har brukt anlegget «en gang i uken eller mer». I denne rapporten gir vi en oversikt over den regelmessige bruken av turstier, lysløype og større utmarksarealer til friluftsliv i perioden 1999-2017.

Ved siden av å undersøke hvordan DNT medlemskap fordeler seg i ulike landsdeler har vi også sett på andeler medlemskap innad i Oslo. Utvalget består av 1545 respondenter fra Oslo. Intervjuene er gjort i 2011, 2013 og 2015. Respondentene har oppgitt sitt postnummer. Basert på en liste har vi koblet postnumrene opp mot de 15 bydelene som Oslo har hatt siden 2004. For å få et bredere sammenligningsgrunnlag i analysene har vi slått bydelene sammen slik at det blir fem byområder. Tabellen under viser en oversikt over bydelene, og hvordan sammenslåingen til byområder er gjort. Kun én av respondenten var fra Sentrum, men sentrum er allikevel lagt inn under henholdsvis St. Hanshaugen

og Indre vest. 71 av respondentene har oppgitt et postnummer utenfor Oslo, slik at det her blir et frafall på litt under 5 prosent. Muligens burde utvalget vært vektet i forhold befolkningstallet i hver enkelt bydel. Vi har imidlertid ikke brukt vektning grunnet tidsbegrensning.

Nr.	Bydel	Prosent av utvalget	Byområde	Prosent av utvalget
1	Gamle Oslo	8,9 %	Indre øst	26,5 %
2	Grünerløkka	10,9 %		
3	Sagene	6,7 %		
4	St. Hanshaugen	7,4 %	Indre vest	14,5 %
5	Frogner	7,1 %		
6	Ullern	6,5 %	Nord/vest	23,7 %
7	Vestre Aker	8,3 %		
8	Nordre Aker	9,0 %		
9	Bjerke	2,7 %	Øst	15,6 %
10	Grorud	2,6 %		
11	Stovner	3,4 %		
12	Alna	6,8 %		
13	Østensjø	9,3 %	Sør	19,7 %
14	Nordstrand	7,7 %		
15	Søndre Nordstrand	2,8 %		
	Sum:	100,0 %	Sum:	100,0 %

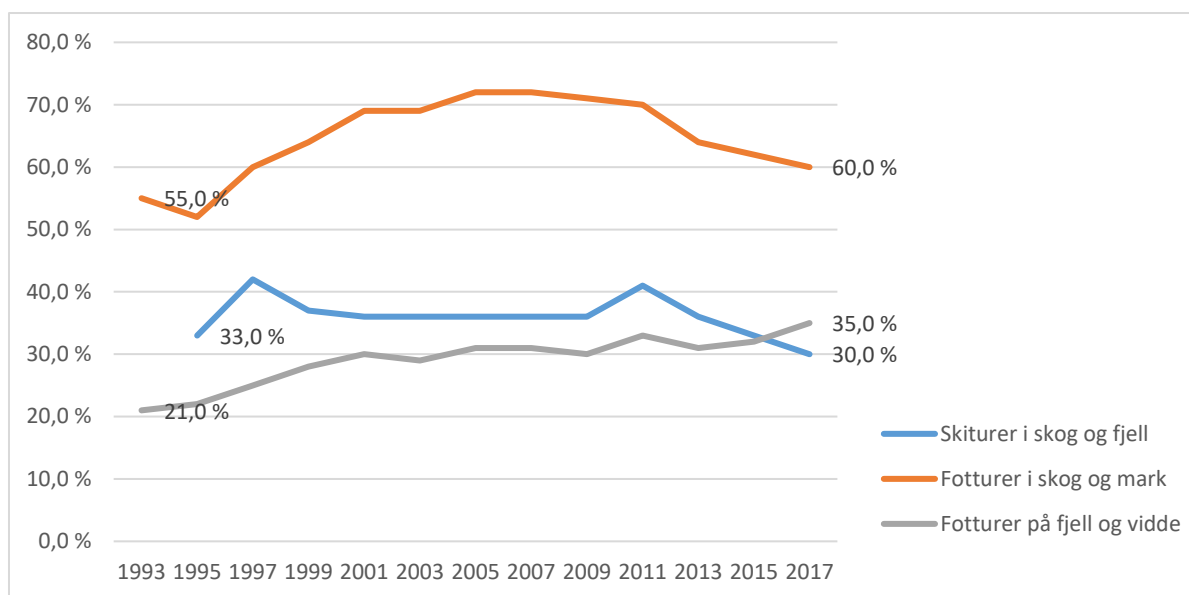
3. Deltakelse i turaktiviteter

– kjønn, alder utdanning, DNT-medlemskap

I dette avsnittet skal vi se nærmere på deltakelse i turaktiviteter. Norsk Monitor spør om en rekke former for fysisk aktivitet, og i de siste målingene er det blitt spurt om 39 ulike aktiviteter. Spørsmålsformuleringen «Hvilke av de forskjellige fysiske aktivitetene på listen nedenfor driver du med i fritiden minst en gang i måneden i sesongen?», må ansees som et relativt beskjedent kriterium. Svar på spørsmålet gir ikke noen nærmere info om hvor ofte de ulike aktivitetene utføres, men fanger opp alle som kan sies å drive med eller være involvert i aktiviteten.

Det finns ulike måter å fremstille aktivitetsbildet på. For å få et overblikk kan det fysiske landskapet inndeles og beskrives ved hjelp av ulike kategorier. Ser vi på deltakelse i befolkningen i forhold til ulike aktivitetskategorier som «friluftslivsaktiviteter», «uorganisert trening», «kommersiell trening», «livstilsaktiviteter» og «organisert trening» utgjør «friluftslivsaktiviteter» gruppen som har størst oppslutning i befolkningen (Breivik 2013). I denne undersøkelsen svarer 3 av 4 i befolkningen at de drev med en eller flere friluftslivsaktiviteter i sesongen.

I Norsk Monitor kan aktivitetene inndeles i tre grupper: de store folkeaktivitetene som involverer 20 prosent eller mer av befolkningen, de mellomstore aktivitetene som involverer 5 til 20 prosent av befolkningen, de små aktivitetene som involverer 1 til 5 prosent av befolkningen. Blant de 7 store folkeaktivitetene er tre av de store folkeaktivitetene knyttet til norsk tur- og friluftslivstradisjon. I de videre skal vi derfor se nærmere på disse tre friluftslivsaktivitetene: fotturer i skog og mark, fotturer på fjell og vidde og skitur i skog og fjell. Disse er alle store folkeaktiviteter som involverer 20 prosent av befolkningen eller mer. Hvordan har oppslutningen om de tre aktivitetene vært i perioden 1993-2017?

Figur 1: «Hvilke av de forskjellige fysiske aktivitetene på listen nedenfor driver du med i fritiden minst en gang i måneden i sesongen?» Befolkningen over 15 år og eldre.

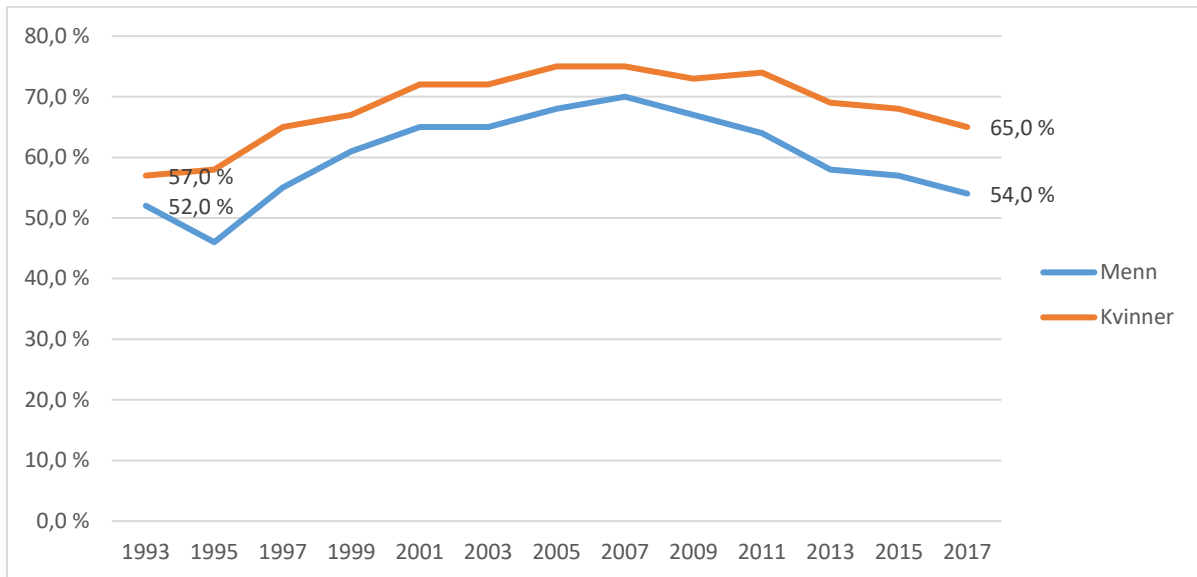
I figur 1 ser vi hvor stor prosentandel av den norske befolkningen som har deltatt i hver av de tre turaktivitetene vi har data for de siste 24 årene. Dette er store folkeaktiviteter som, i tråd med tradisjoner, i hele perioden har involvert mer enn 20 prosent av befolkningen. I perioden ser vi at det har vært en økning i andelen av befolkningen som oppgir at de har vært på «fottur i skog og mark». Her svarte 6 av 10 i 2017 at det gikk «fottur i skog og mark» en gang i måneden. Denne økningen er særlig markant i tidsrommet 1995 - 2005 hvor andelen økte fra 52 prosent til 72 prosent - en økning på nesten 40 prosent. Etter dette ser det ut til å være en svakt nedadgående trend for «fottur i skog og mark». For «fottur på fjell og vidde» er andelen av befolkningen som deltar lavere, men veksten er relativt sett enda større. Vi ser at nesten hver tredje nordmann i 2017 gikk «fottur på fjell og vidde». Fra 1993 til 2017 økte andelen fra 21 prosent til 35 prosent, altså noe nær en fordobling av antall deltakere. Trenden er delvis den samme som for «fottur i skog og mark», der vi ser at økningen i hovedsak finner sted fram til 2005. Deretter er deltakelsen relativt stabil. For den tredje turaktiviteten – «Skitur i skog og fjell» - er aktivitetsnivået mer stabilt eller gått noe tilbake i perioden, og det er vanskelig å finne tydelige mønstre i utviklingen.

I det videre skal vi se nærmere på hvordan oppslutninger om de tre friluftslivsaktivitetene er i befolkningen basert på kjønn, alder, utdanning og andelen av DNT medlemmer som deltar i aktivitetene.

3.1 Fotturer i skog og mark

Det er liten forskjell mellom kvinner og menn når det gjelder det generelle fysiske aktivitetsnivået. Kvinner trener og mosjonerer i like stor grad som menn (Rafoss & Breivik 2017). Når det gjelder oppslutning om ulike aktiviteter og valg av treningssammenhenger finner vi derimot kjønnsforskjeller.

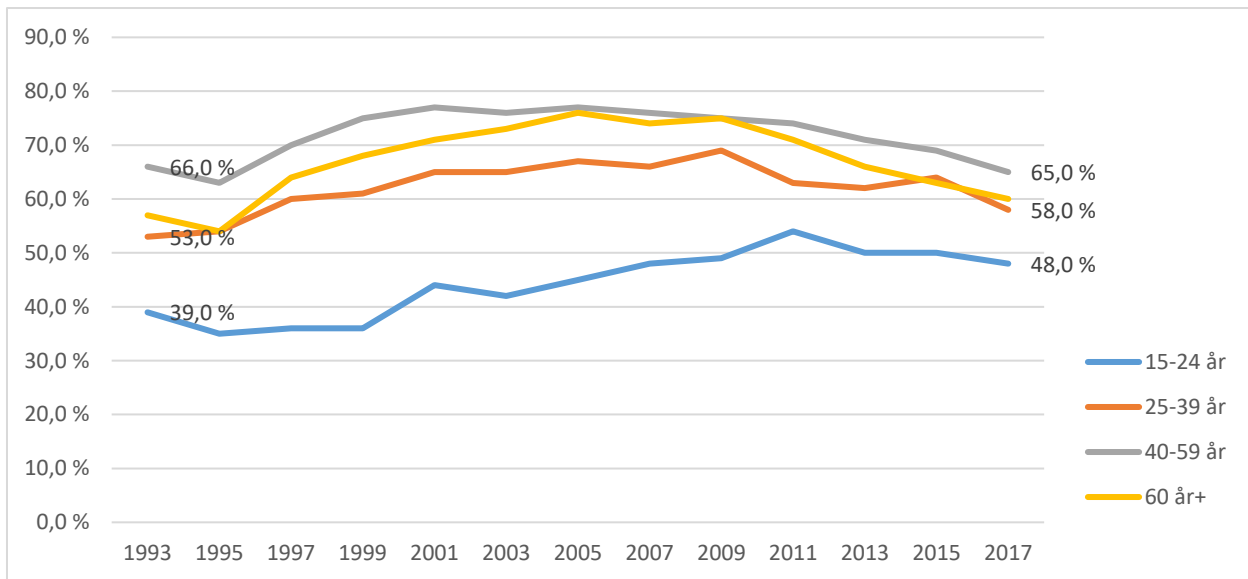
Kvinner deltar i langt mindre grad i konkurranseaktiviteter enn menn og trener og mosjonerer oftere på treningsstudio og på egenhånd. Hvis vi grupperer aktivitetene i forhold til kjønn, ser vi at kvinner er i flertall når det gjelder friluftslivsaktiviteter og fitness/kommersiell trening, mens menn står sterkest i uorganisert trening og særlig i livsstilsaktiviteter og organisert trening (Breivik,& Rafoss 2017).

Figur 2: «Hvor går du fotturer i skog og mark minst en gang i måneden i sesongen?» Kjønn. Perioden 1993-2017.

Vi ser at for de store folkelige friluftslivsaktivitetene varierer oppslutningen mellom kjønnene. I hele perioden har det vært en større andel kvinner som går fotturer i skog og mark. Selv om det er blitt færre som går fotturer etter 2007 har kjønnsforskjellene økt noe i perioden 1993 -2017. Færre menn går fotturer.

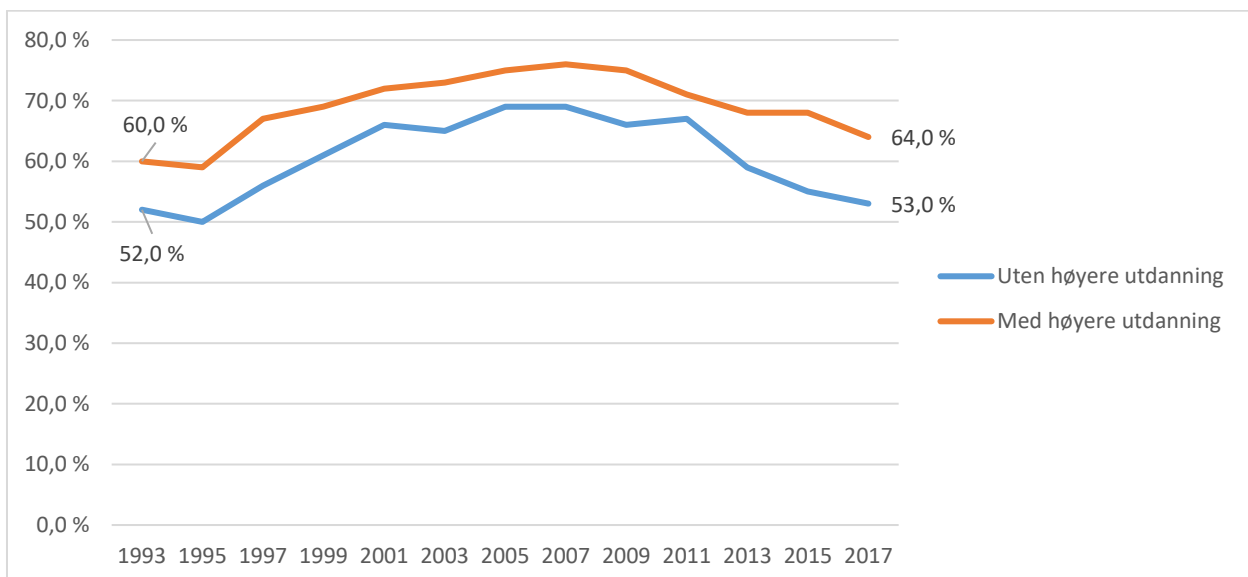
Tradisjonelt har trening og mosjon vært de unges arena mer enn de eldres arena. Spørsmålet er hvordan utviklingen har vært de siste årene, og om de eldre på samme måte som kvinner har økt sin oppslutning om «fottur i skog og mark»

Figur 3: «Hvor går du fotturer i skog og mark minst en gang i måneden i sesongen?» Alder. Perioden 1993-2017.

I hele perioden går over halvparten av befolkningen over 25 år fotturer. De eldste går mer «fotturer i skog og mark» enn de yngste. I perioden er det en klar tendens til at økningen i andelen som går «fotturer i skog og mark» er størst i de yngste aldergruppene. I perioden 1993 -2017 økte andelen med 9 prosent i aldergruppen 15-24 år, mens det var liten eller ingen endring blant de over 40-år.

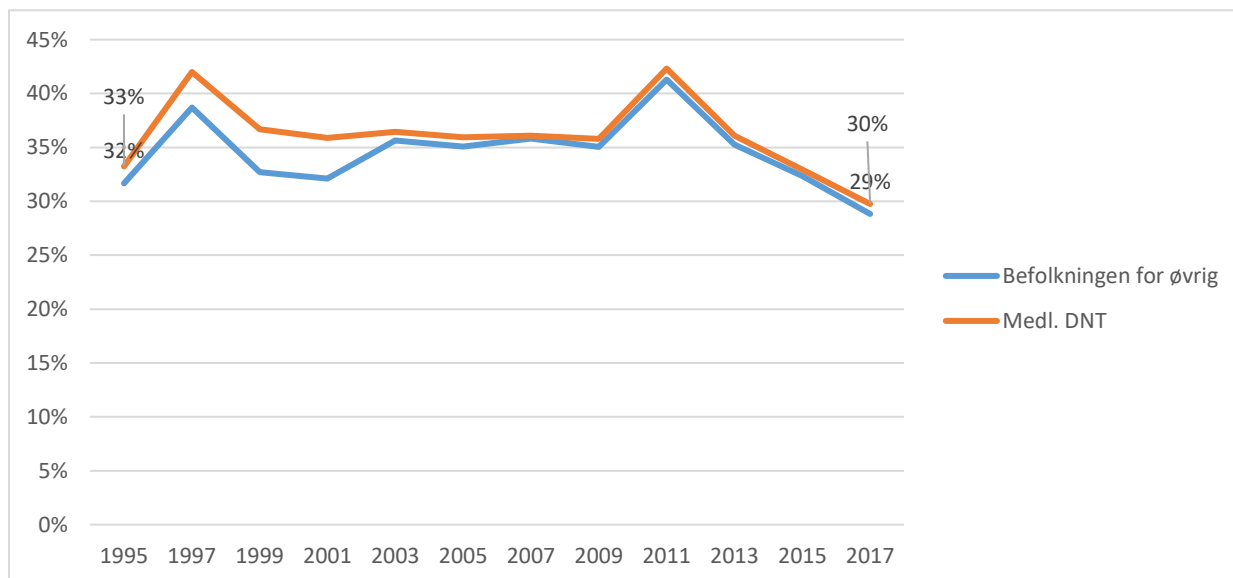
Hvordan er oppslutningen om «fotturer i skog og mark» i forhold til utdanning?

Figur 4: «Hvor ofte går du fotturer i skog og mark minst en gang i måneden i sesongen?» Utdanning. Perioden 1993-2017.

Gjennomgående for hele perioden er at det er små endringer i deltakelse i forhold til utdanningsbakgrunn. En større andel blant de med høyere utdanning går «fotturer i skog og mark». Det er små endringer i perioden mellom de to gruppene. Utdanningsforskjellen i 1993 er tilnærmet lik den i 2017.

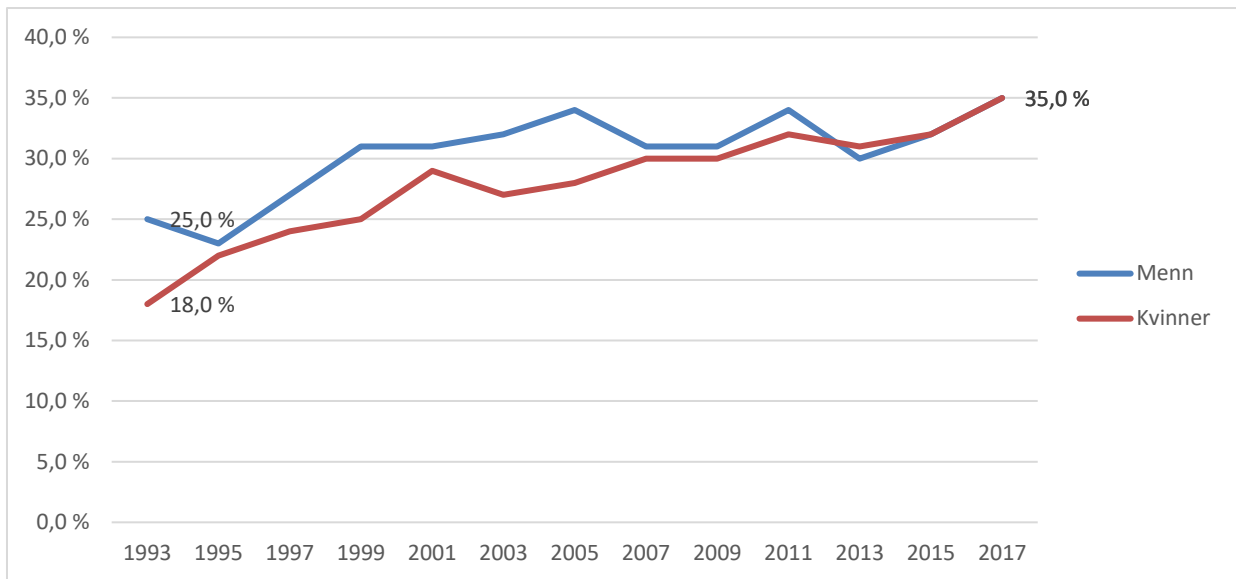
Hvordan er DNT-medlemmers deltakelse i «fotturer i skog og mark» i forhold til befolkningen forøvrig?

Figur 5: «Hvor går du fotturer i skog og mark minst en gang i måneden i sesongen?» Medlemmer DNT og befolkningen forøvrig. Perioden 1993-2017.

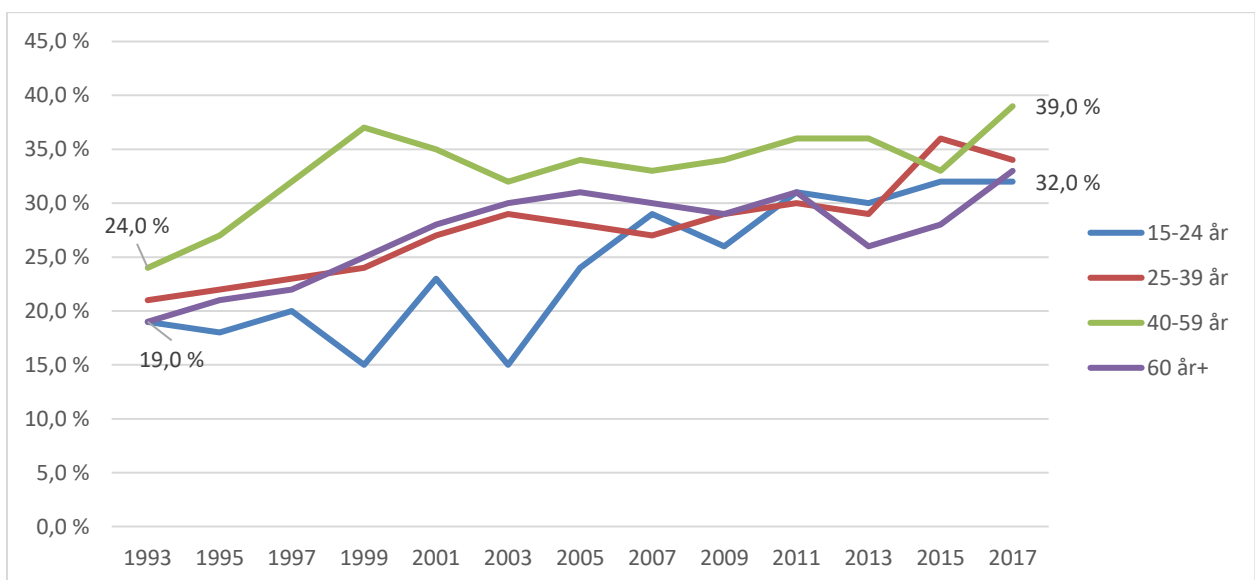
Figuren ovenfor viser at det er små forskjeller i deltakelse mellom hvor ofte DNT medlemmer og befolkningen for øvrig går «fotturer i skog og mark» i perioden 1995 – 2017. Siden 2011 har det vært en nedgang i andelen i befolkningen som går «fotturer i skog og mark» og det er litt færre i den voksne befolkningen som går fotturer i 2017 enn i 1995. Vi ser at trenden er den samme for DNT medlemmer.

3.2 Fottur på fjell og vidde

Figur 6: «Hvor ofte går du fotturer på fjell og vidde minst en gang i måneden i sesongen?» Kjønn. Perioden 1993-2017.

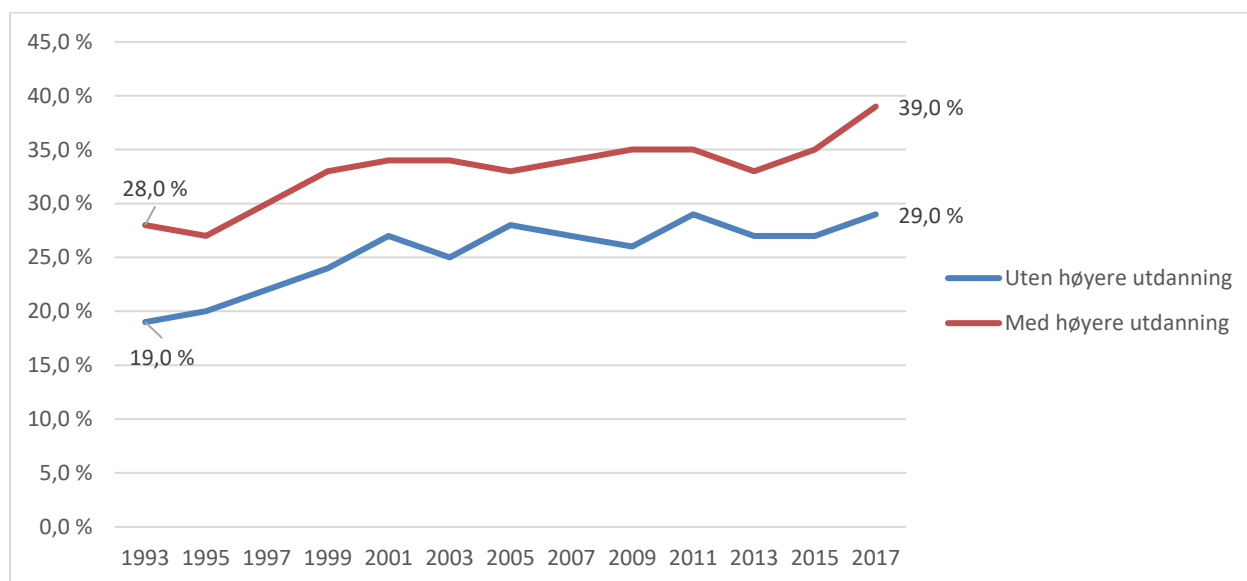
Det er i perioden to tydelige endringer i aktivitetsmønsteret. Andelen som går «fottur på fjell og vidde» har økt i perioden for menn og kvinner og kjønnsforskjellene er blitt mindre. Den prosentvise økningen er størst blant kvinner. Andelen kvinner som går «fottur på fjell og vidde» har økt fra 18 prosent i 1993 til 35 prosent i 2017.

Figur 7: «Hvor ofte går du fotturer på fjell og vidde minst en gang i måneden i sesongen?» Alder. Perioden 1993-2017.

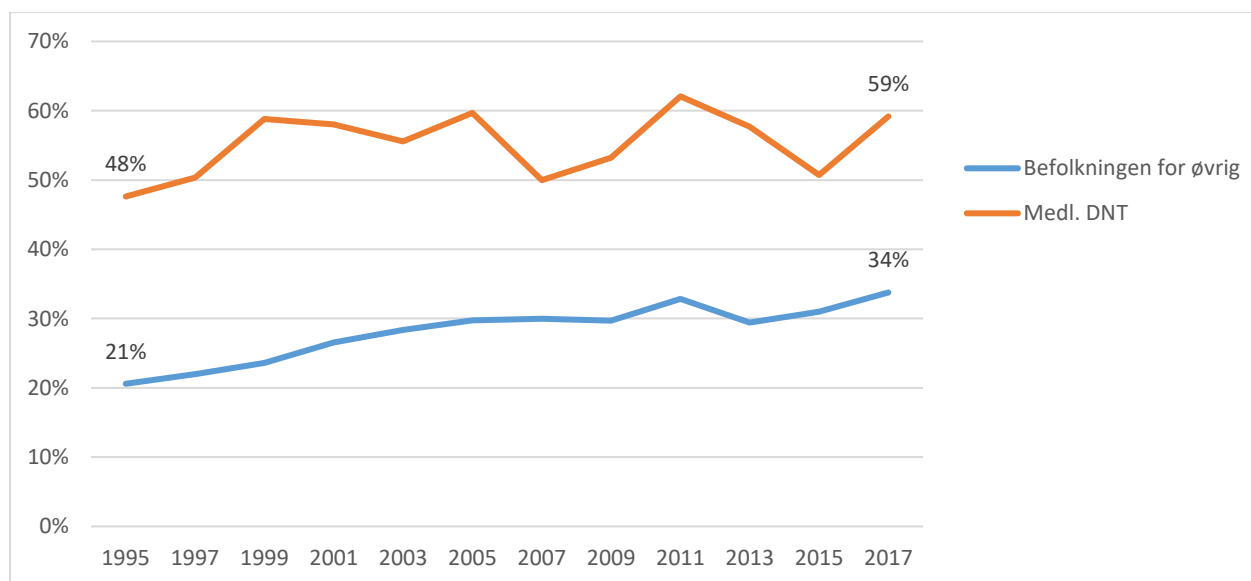
For «fottur på fjell og vidde» er det i perioden 1993-2017 en økende oppslutning i de ulike aldersgruppene. I 2017 finner vi at det er liten variasjon mellom aldersgruppene. Denne utjevningen av

aldersforskjell kan forklares med en økende oppslutning om «fottur på fjell og vidde» i aldersgruppen 15-24 år.

Figur 8: «Hvor ofte går du fotturer på fjell og vidde minst en gang i måneden i sesongen?» Utdanning. Perioden 1993-2017.

I perioden 1993 – 2017 har oppslutning om «fottur på fjell og vidde» endret seg lite mellom de som er uten høyere utdanning og de med høyere utdanning. Avstanden i mellom de to utdanningsgruppene har prosentvis vært stabil gjennom hele perioden.

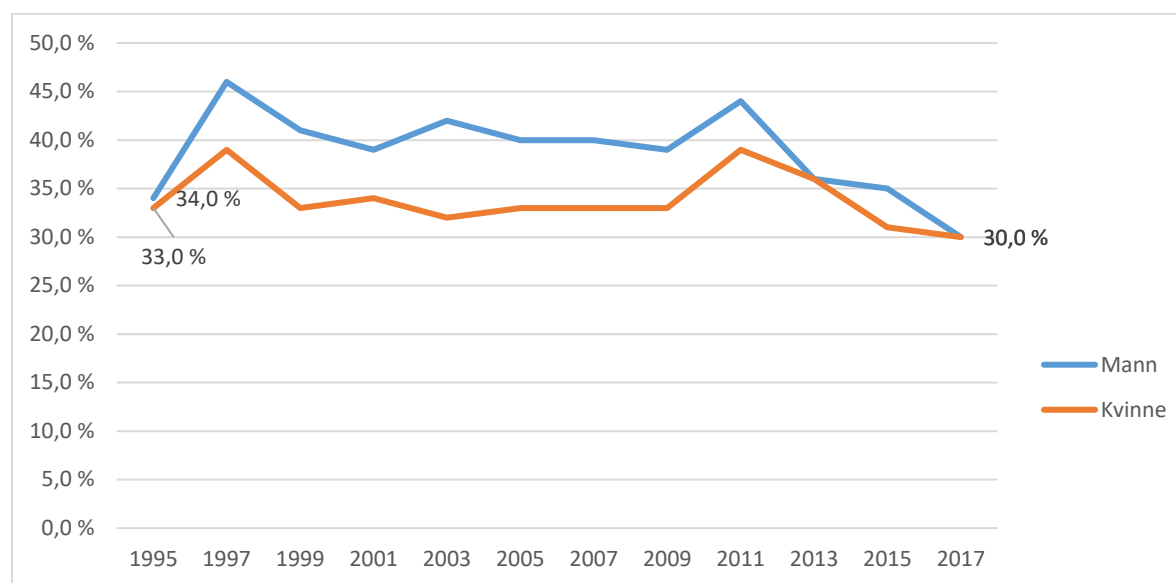

Figur 9: «Hvor ofte går du fotturer på fjell og vidde minst en gang i måneden i sesongen?» DNT-medlemmer og befolkningen forøvrig. Perioden 1993-2017.

I forhold til «fotturer i skog og mark» er oppslutningen om «fotturer på fjell og vidde» markant høyere blant DNT-medlemmer. Blant DNT-medlemmer har seks av 10 gått «fotturer på fjell og vidde» mot en av tre i befolkningen for øvrig i 2017.

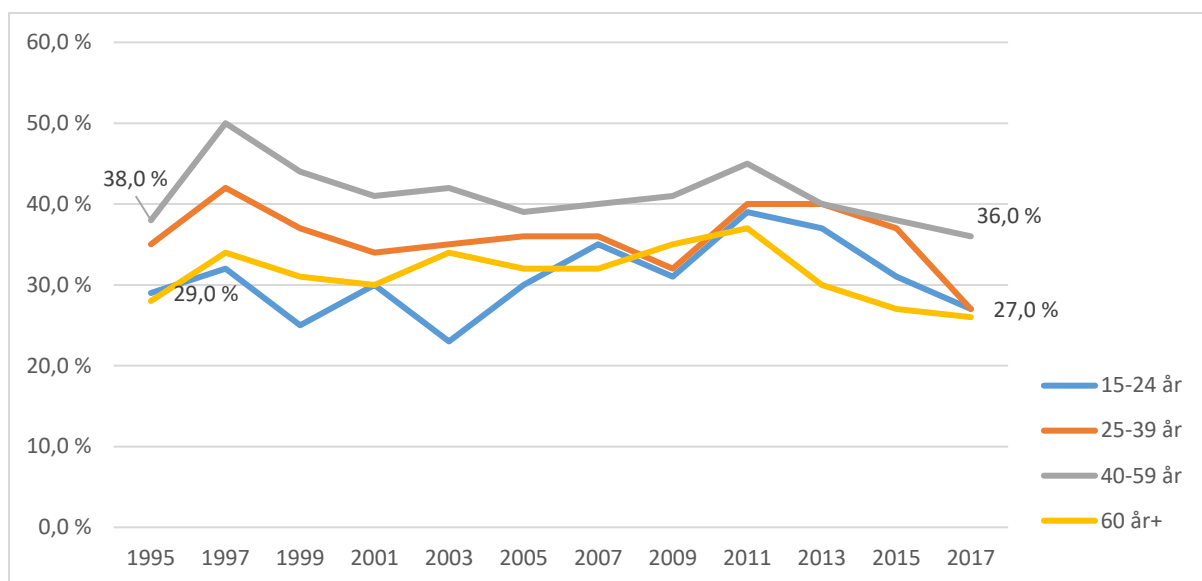
3.3 Skiturer på fjell og vidde

Slik det fremgår ovenfor så har andelen i befolkningen som går «skiturer på fjell og vidde» holdt seg forholdsvis stabilt i perioden, med en svakt synkende tendens etter 2009. Hvor stor deltakelse finner vi blant menn og kvinner?

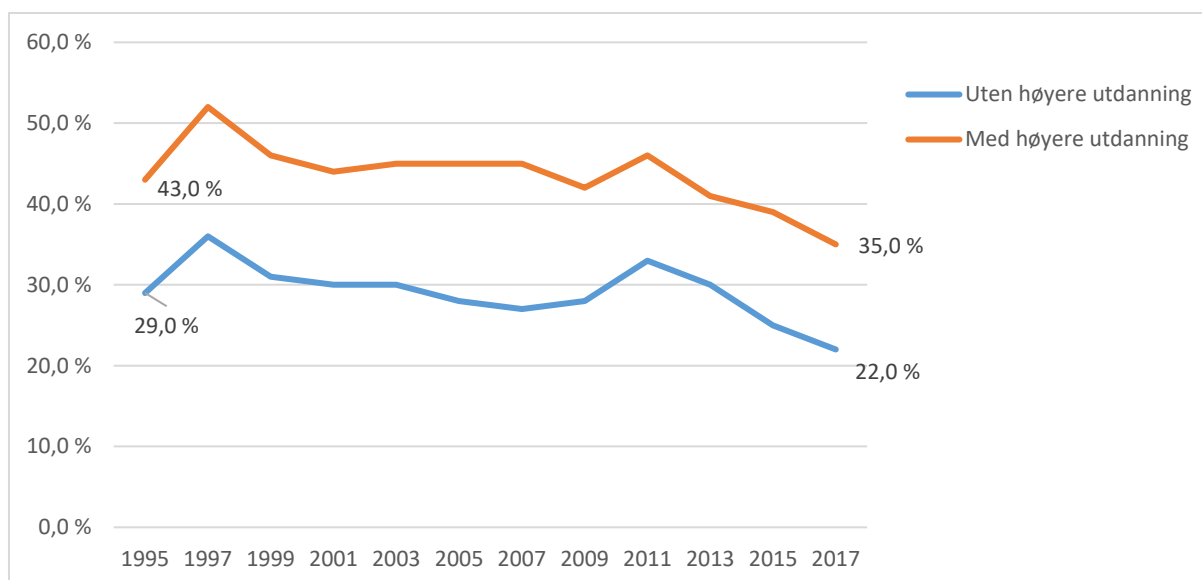
Figur 10: «Hvor ofte går du skiturer på fjell og vidde minst en gang i måneden i sesongen?» Kjønn. Perioden 1995-2017.

Trenden er i perioden er en liten nedgang i andelen som går «skiturer på fjell og vidde». Gjennomgående er det flere menn enn kvinner som i perioden frem til 2011 som går «skiturer på fjell og vidde». Deretter ser en markant nedgang og at kjønnsforskjellen blir mindre.

Figur 11: «Hvor går skiturer på fjell og vidde minst en gang i måneden i sesongen?» Alder. Perioden 1995-2017.

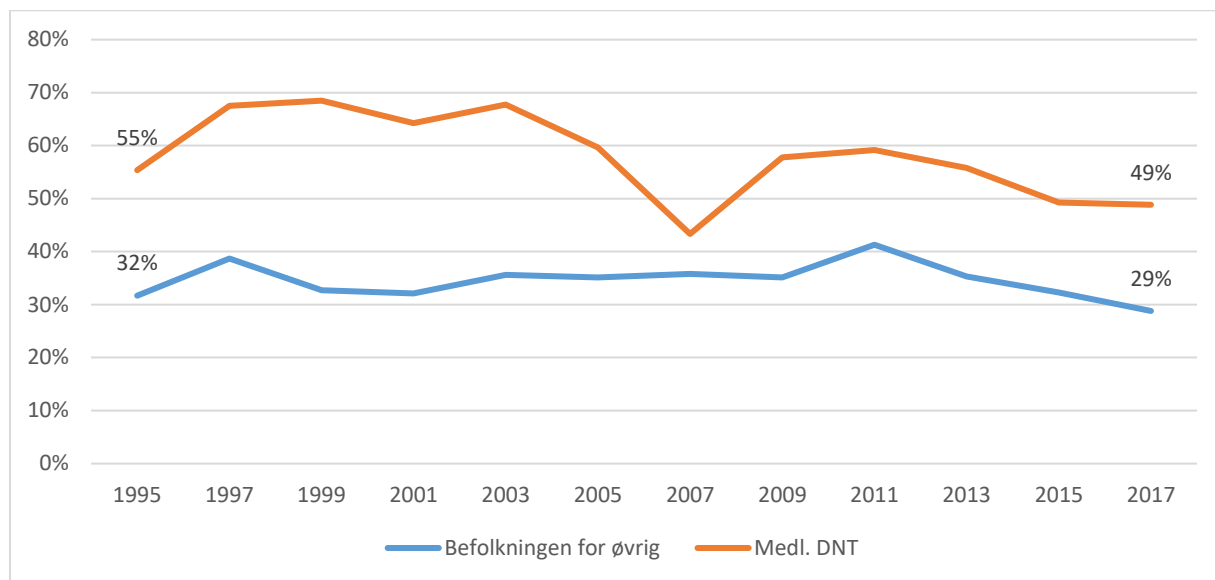
Figur 11 viser at «skiturer på fjell og vidde» har forholdsvis stabil oppslutning i de ulike aldersgruppene i perioden og små forskjeller mellom aldersgruppene. Vi ser at for «skiturer på fjell og vidde» finner vi det samme tendens som for «fotturer på fjell og vidde»: en høyere oppslutning i aldersgruppen 25-59 år.

Figur 12: «Hvor går du skiturer på fjell og vidde minst en gang i måneden i sesongen?» Utdanning. Perioden 1995-2017.

Det er en markant større andel med høyere utdanning som går «skiturer på fjell og vidde» gjennom hele perioden. Mens vi i 2017 blant de med høyere utdanning finner at hver tredje gikk skiturer var andelen langt lavere blant de uten høyere utdanning: i denne gruppen gikk en av fem «skiturer på fjell og vidde».

Hvor stor er andelen blant DNT medlemmer som går «skiturer på fjell og vidde» i forhold til befolkningen?

Figur 13: «Hvor går du skiturer på fjell og vidde minst en gang i måneden i sesongen?» DNT-medlemmer og befolkningen forøvrig. Perioden 1995-2017.

DNT-medlemmer går i langt større grad «skiturer på fjell og vidde». Et aktivitetsmønster vi også finner blant de i befolkningen som går «fotturer på fjell og vidde», hvor DNT-medlemmer skiller ut med en høyere deltakelse.

3.4 Regresjonsanalyse - deltakelse

Ved hjelp av logisk regresjonsanalyse kan vi si noe om sammenhenger mellom bakgrunnsvariablene; kjønn, utdanning, sektor, fødselskohort, region og DNT-medlemskap. Vi har også brukt en trendvariable som viser utviklingen over tid, fra 1995 til 2017(se vedlegg).

Vi finner en positiv effekt blant kvinner som går «fottur i skog og mark». I de to andre store folkelige aktivitetene går kvinner mindre «fottur på fjell og vidde» og «skiturer i skog og fjell», men denne effekten er mindre enn for «fottur i skog og mark». Blant mannlige og kvinnelige DNT-medlemmer er det ingen signifikant effekt.

Når det gjelder utdanning finner vi for de tre friluftslivsaktivitetene en positiv effekt. Den største effekten finner vi blant de høyt utdannede som går «skitur i skog og mark». Når det gjelder DNT-medlemskap så er det et klart skille mellom andelen blant medlemmer som har høyere utdanning og de som ikke har høyere utdanning som deltar i friluftslivsaktivitetene.

Ansatte i offentlig sektor er mer tilbøyelig til å være medlem i DNT enn ansatte i privat sektor. Dette mønsteret gjelder også for deltakelse i de tre store friluftslivsaktivitetene.

De som er født mellom 1945-1964 er mer tilbøyelig til å gå «fottur på fjell og vidde» og «skitur i skog og mark» enn de som er født før 1944. Vi ser at blant de som er født etter 1965 går andelen ned i alle de tre friluftslivsaktivitetene. De som er født mellom 1965-84 er mindre tilbøyelig til å melde seg inn i DNT enn de som er født før 1944.

De som bor i Oslo og Akershus og på Vestlandet har høyere tilbøyelighet til å melde seg inn i DNT enn de som ellers bor på Østlandet. De som bor i Nord-Norge er mer aktive i de tre friluftslivsaktivitetene enn de som bor i de andre landsdelene, men er mindre tilbøyelig til å melde seg inn i DNT. I forhold til deltakelse i de tre store friluftslivsaktivitetene er de som bor på Vestlandet, i forhold til de andre landsdelene, mindre aktive når det gjelder å gå «skitur i skog og fjell».

3.5 Kort oppsummert

- De store folkelige friluftslivsaktivitetene har alle hatt en økning i perioden 1995-2011, mens trenden de siste årene har vært en synkende deltakelse i «fottur i skog og mark» og «skiturer i skog og fjell». De som bor i Nord Norge er mer aktive i de tre friluftslivsaktivitetene enn de som bor i andre landsdelene. De som bor på Vestlandet skiller seg ut ved å gå mindre på «skitur i skog og fjell».
- DNT-medlemmer skiller seg ikke fra befolkningen når det gjelder andelen som går «fotturer i skog og mark». For de to andre store friluftslivsaktivitetene, «fotturer på fjell og vidde» og «skiturer i skog og fjell» er det er betydelige aktivitetsforskjeller. Flere enn halvparten av DNT-medlemmene svarer at de har gått «skitur i skog og fjell» og «fottur på fjell og vidde» minst en gang i måneden, mens andelen i befolkningen er langt lavere. Hver tredje nordmann går ski- og fjellturer.
- Kjønnsforskjellene er blitt mindre i perioden 1995-2017, noe som må forklares med den prosentvise store økningen i andelen kvinner som går «fottur i skog og mark» og «fottur på fjell og vidde». Mens vi finner flere kvinner enn menn som går «fotturer i skog og mark» i perioden er kjønnsforskjellene blitt mindre i de to andre turaktivitetene. Vi finner vi ikke markante kjønnsforskjeller innen de tre friluftslivsaktivitetene blant DNT-medlemmer.
- I forhold til alder er det litt ulike aktivitetsmønstre. Andelen som går «fotturer i skog og mark» stiger med økende alder. De høyeste andelen som går «fotturer i skog og mark» finner vi i de to eldste aldersgruppene, 40-59 år og 60 år +, selv om vi finner den prosentvise største økningen i aldersgruppen 15-24 år. «Fotturer på fjell og vidde» har rimelig bra oppslutning i alle aldersgruppene i 2017. Dette skyldes også en økende oppslutning blant den yngste aldersgruppen, 15-24 år i perioden. Blant de som går «skiturer i skog og fjell» er oppslutning mindre blant de eldste og yngste i forhold til

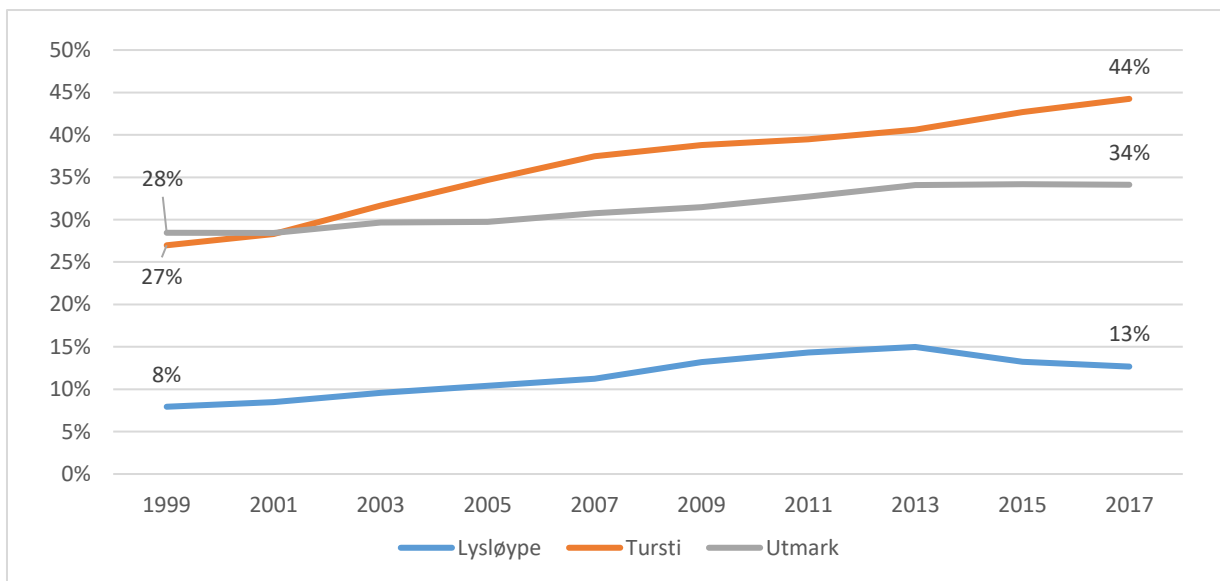
aldersgruppen 25-59 år. De som er født mellom 1945-1964 er mer tilbøyelig til å gå «fottur på fjell og vidde» og «skitur i skog og mark» enn de som er født før 1944. Vi ser at blant de som er født etter 1965 går andelen ned i alle de tre friluftslivsaktivitetene.

- Vi finner en betydelige høyere deltakelse i de tre store friluftslivsaktivitetene blant gruppen med høyere utdanning. I perioden 1995-2017 er forskjellen mellom utdanningsgruppene ikke blitt mindre. Det er større utdanningsforskjell blant de som går «skiturer på fjell og vidde» enn «fotturer i skog og mark» og «fjellturer i fjell og vidde». Når det gjelder DNT-medlemmer er det et klart skille i deltakelsesnivå blant medlemmer som har høyere utdanning og de som ikke har høyere utdanning.

4. Bruk av turstier, utmarksarealer og lysløype

Utøvelse av friluftsliv og nærmiljøaktiviteter krever ofte ulike former for tilrettelegging og anleggsutvikling. Norsk monitor kartlegger i alt befolkningens bruk av 19 ulike anlegg/arenaer. Spørsmålet «*Hvor ofte driver du idrett eller fysisk aktivitet på følgende steder i sesongen?*» skal besvares ut i fra en åtte delt skala fra «aldri» til «1 eller flere ganger pr. dag». For å beskrive bruken av turstier, større utmarksarealer til friluftsliv og lysløype bruker vi kategorien «regelmessig bruk». Regelmessig bruk omfatter dem som har brukt anlegget «en gang i uka eller mer». Kategorien «generell bruk» innbefatter alle som overhodet har brukt anlegget.

Studier viser at «turstier/turløype» og «store utmarksarealer for tur- og friluftslivsaktivitet» er de mest brukte anleggstypene i befolkningen. Dette gjelder både for den mer sporadiske og regelmessige bruken av de tre anleggstypene (Rafoss & Breivik 2012, Breivik 2013). I de følgende skal vi se nærmere på hvordan den regelmessige bruken, dvs. hvor mange som svarer at de har brukt disse anleggstypene en eller flere ganger i uken, har utviklet seg i tidsrommet 1999 – 2017. I denne sammenheng er vi interessert i å undersøke hvordan bruken varierer mellom kvinner og menn, aldersgrupper og hvor ofte DNT-medlemmer bruker disse anleggstypene.

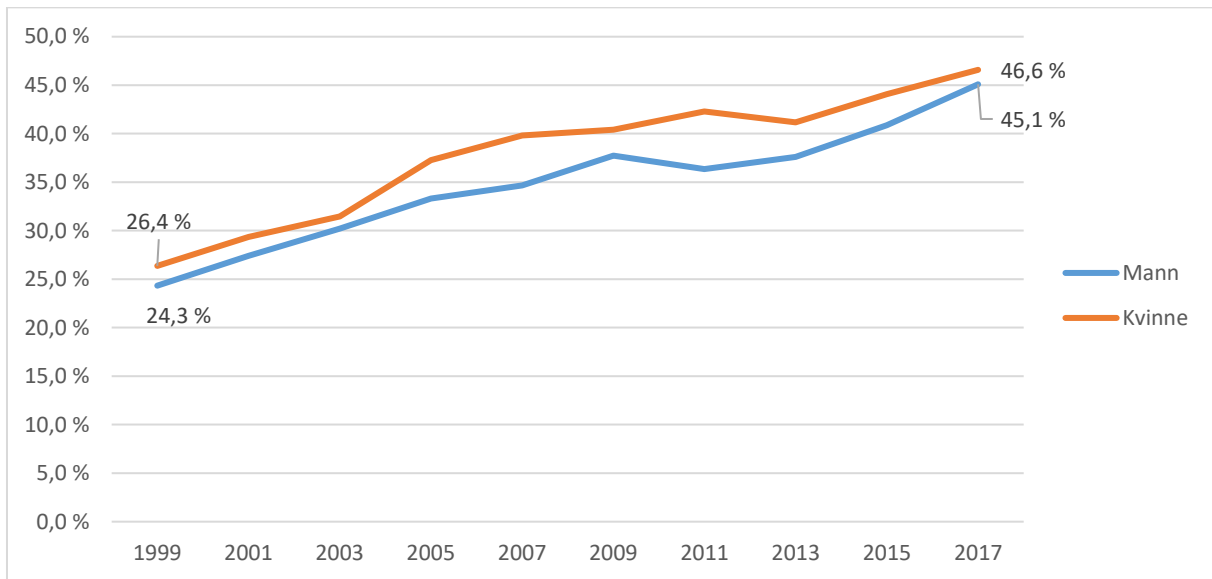

Figur 14: Bruk av turstier/turløyper og større utmarksområder til friluftsliv og lysløype i perioden 1999-2017. Prosentandel i befolkningen som har benyttet anlegget en eller flere ganger i uken.

Vi ser at det i perioden er en økning i alle de tre anleggstypene. Den største økningen finner vi for turstier/turløyper (17 prosent), mens økningen for bruk lysløype (5 prosent) og større utmarksarealer til friluftsliv (6 prosent) er betydelig lavere.

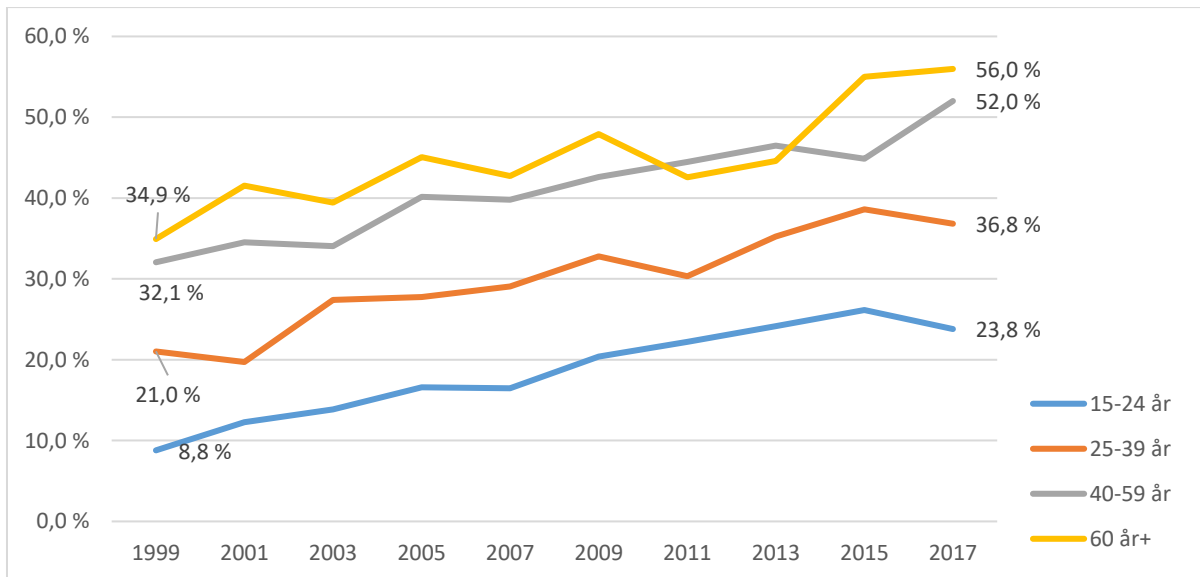
4.1 Turveier/turstier

Hvordan fordeler bruken av turstier/turveier blant menn og kvinner i perioden 1999-2017?

Figur 15: Bruk av turstier/turløyper fordelt på kjønn i perioden 1999 – 2017. Prosentandel i befolkningen som har benyttet anlegget en eller flere ganger i uken.

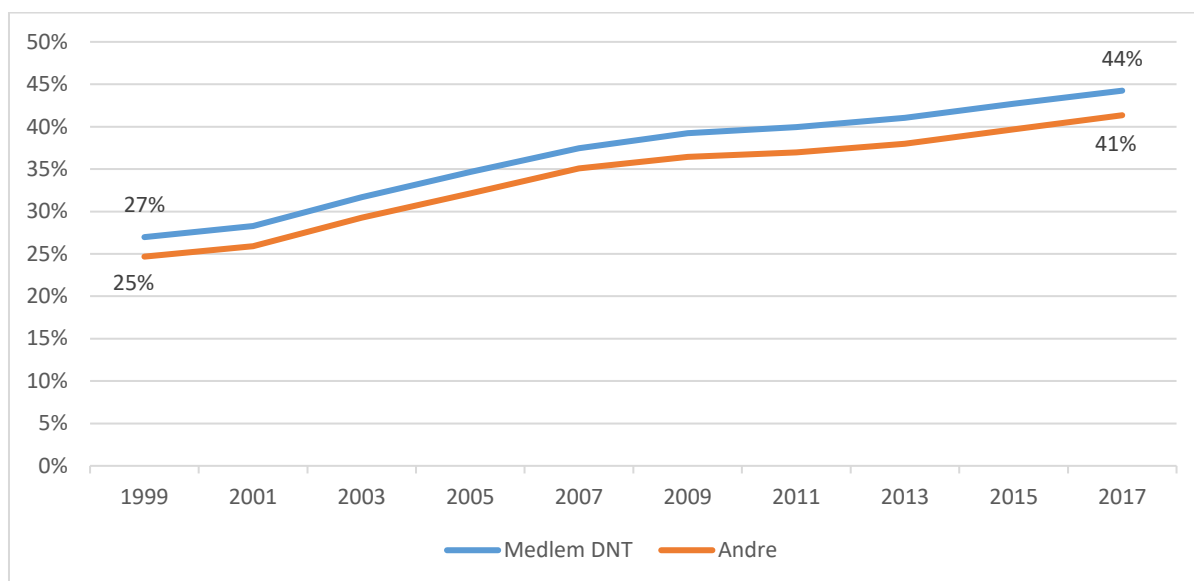
Gjennomgående for hele perioden er at turstier/turløyper brukes mer av kvinner enn menn, men at kjønnsforskjellene er ikke veldig store.

Figur 16: Bruk av turstier/turløyper fordelt på alder i perioden 1999 – 2017. Prosentandel i befolkningen som har benyttet anlegget en eller flere ganger i uken.

Det fremgår av figur 16 at det i perioden har vært en markant økning i den regelmessige bruken av turstier i alle aldersgrupper. Andelen brukere av turstier øker oppover i aldersgruppene og avstanden

mellom aldersgruppene har vært forholdsvis stabile mellom 1999 og 2017. Det er imidlertid i aldersgruppene 40-59 år (20 prosent) og 60 år+ (22 prosent) vi finner den største prosentvise økningen.

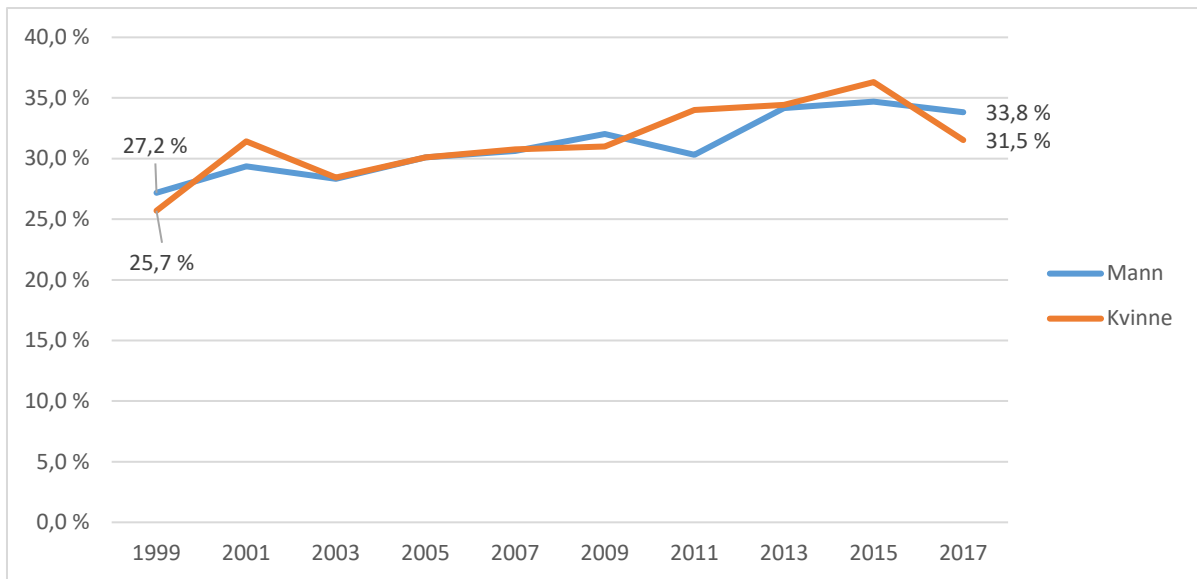

Figur 17: Bruk av turstier/turløyper fordelt på DNT-medlemmer og andre i perioden 1999 – 2017. Prosentandel i befolkningen som har benyttet anlegget en eller flere ganger i uken.

Bruken av turstier blant DNT-medlemmer skiller seg ikke fra befolkningen for øvrig. For DNT medlemmer har det vært en økning på 17 prosentpoeng i perioden og for befolkningen for øvrig 16 prosent.

4.2 Bruk av større utmarksarealer til friluftsliv

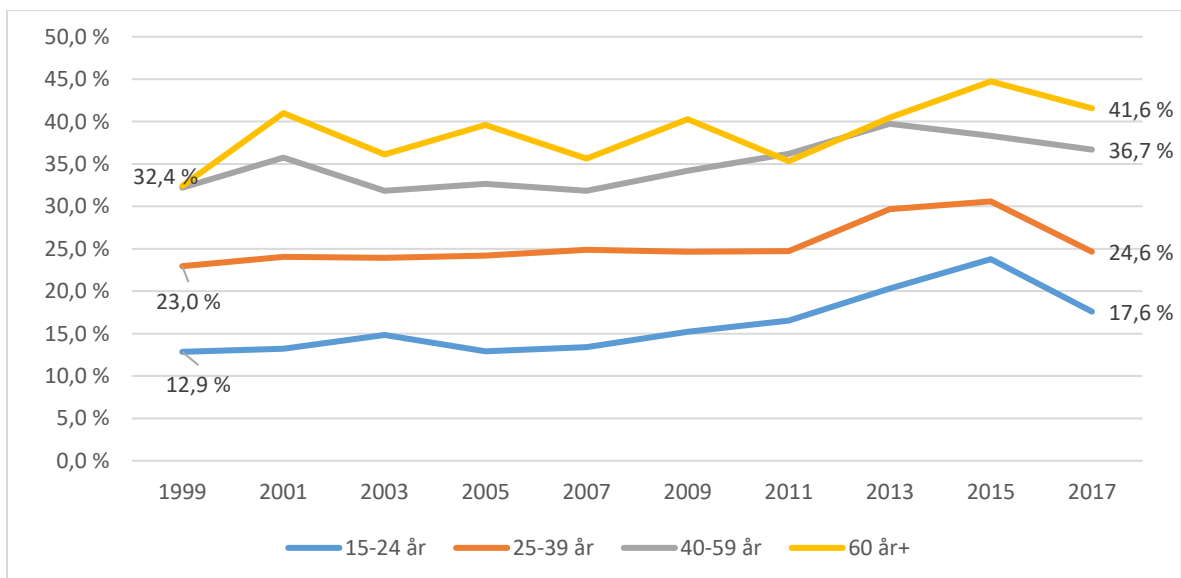
En studie viser at turstier og større utmarksarealer er de to anleggstypene som har høyest generell bruk i befolkningen. I 2011 svarte henholdsvis 79 prosent og 72 prosent av den voksne befolkningen at de hadde brukt turstier og større utmarksarealer (Breivik 2012). Hvordan fordeler den regelmessige bruken av større utmarksarealer til friluftsliv blant kvinner og menn, i ulike aldersgrupper og blant DNT-medlemmer i 2017?

Figur 18: Bruk av større utmarksarealer til friluftsliv fordelt på kjønn i perioden 1999 – 2017. Prosentandel i befolkningen som har benyttet anlegget en eller flere ganger i uken.

Bruken av større utmarksarealer til friluftsliv holder seg stabilt i perioden, og vi ser at bruken er den samme for kvinner og menn.

Vi har sett at de tre store folkelige friluftslivsaktivitetene har økende oppslutning med økende alder. Hvordan fordeler så bruken av større utmarksarealer seg i forhold til alder? Hvordan har den regelmessige bruken i de ulike aldergruppene endret seg i perioden 1999 – 2017?

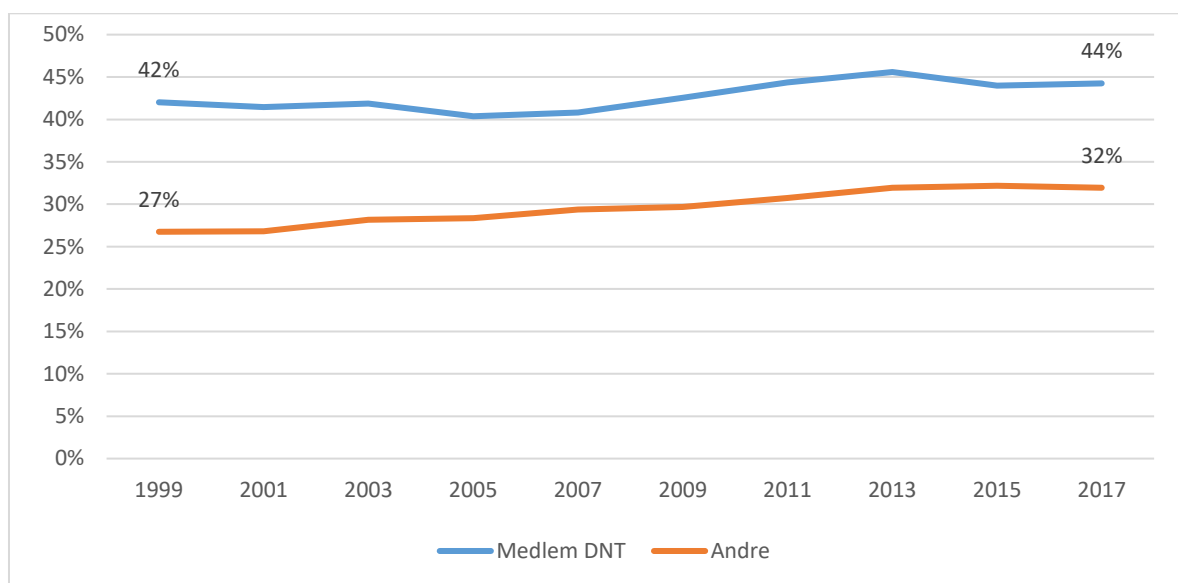

Figur 19: Bruk av større utmarksarealer til friluftsliv fordelt på alder i perioden 1999 – 2017. Andel som har benyttet anlegget en eller flere ganger i uken.

Et gjennomgående mønster er en økende anleggsbruk i de fire aldersgruppene i perioden, særlig etter 2011. Den prosentvise største økningen finner vi blant de over 60 år. Videre fremgår det at bruken

varierer mellom de ulike aldergruppene. Det er dobbelt så stor bruk blant de over 40 år i forhold til aldersgruppen 15-24 år.

Hvor stor andel brukere av større utmarksarealer finner vi blant DNT-medlemmer?

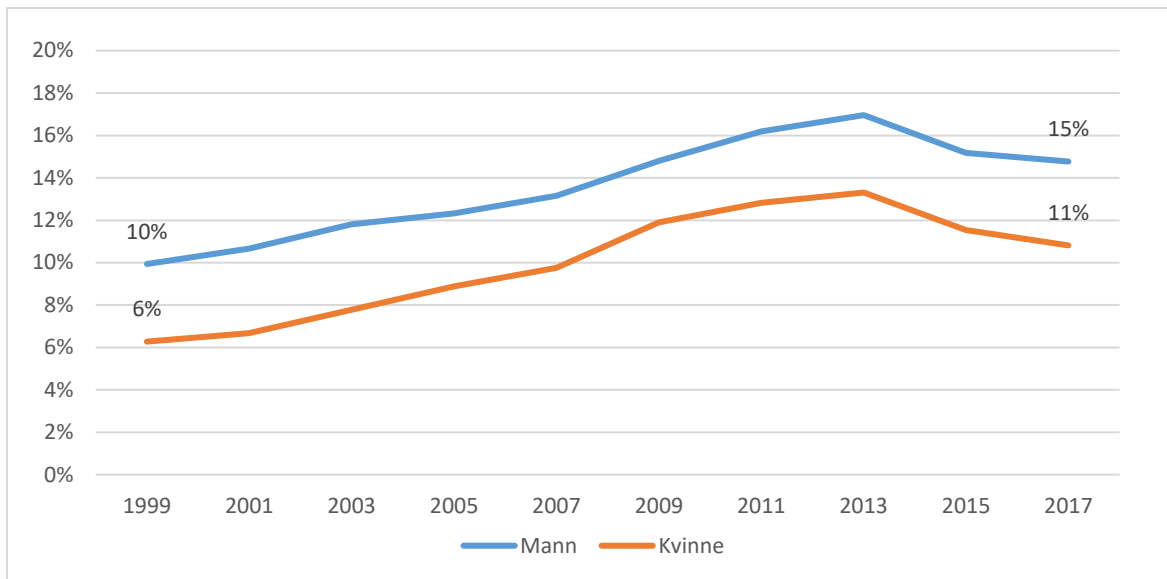

Figur 20: Bruk av større utmarksarealer til friluftsliv fordelt på DNT-medlemmer og andre i perioden 1999 – 2017. Prosentandel i befolkningen som har benyttet anlegget en eller flere ganger i uken.

Gjennomgående i hele perioden er det en høyere andel DNT-medlemmer som bruker større utmarksarealer til friluftsliv: mens 4 av 10 DNT-medlemmer bruker anlegget regelmessig bruker 3 av 10 i befolkningen for øvrig anlegget.

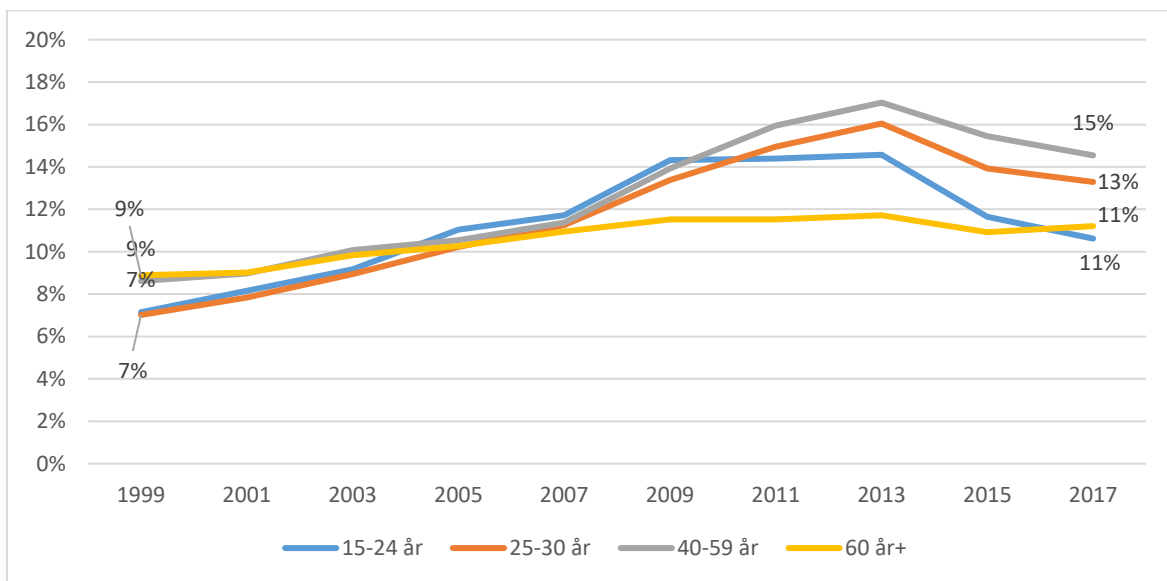
4.3 Lysløype

En oversikt viser at det i 2016 var det registrert rundt 3000 lysløyper i Norge. Dette er anlegg som er bygd med spillemiddelstøtte (Idrettsanlegg.no).

Figur 21: Bruk av lysløype fordelt på kjønn i perioden 1999 – 2017. Prosentandel i befolkningen som har benyttet anlegget en eller flere ganger i uken i sesongen.

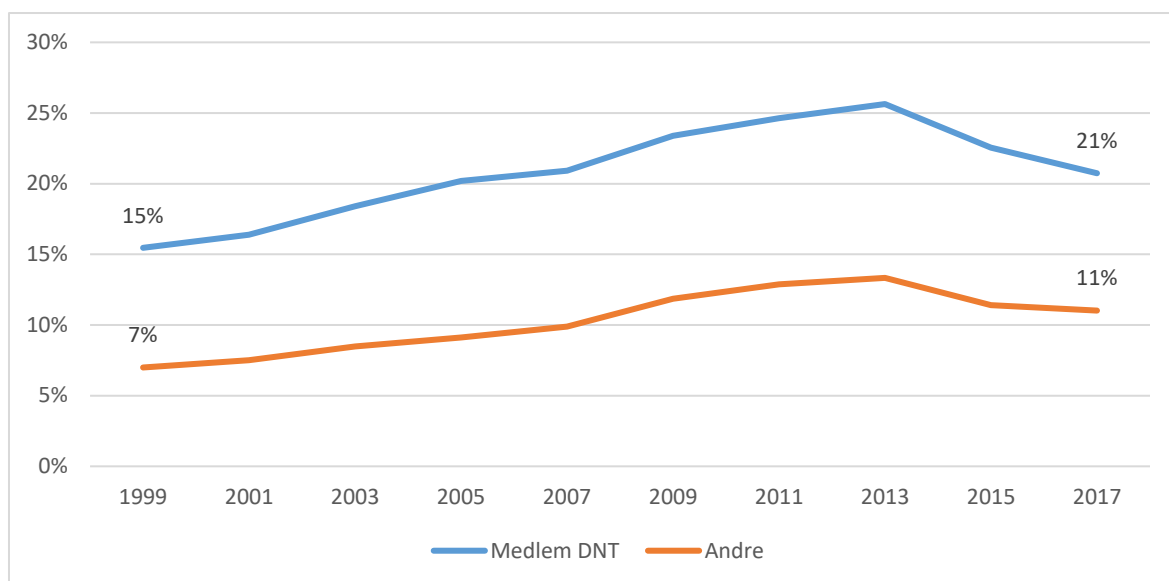
Vi ser at den prosentvise økningen er lik for kvinner og menn i perioden 1999 – 2017. Menn bruker i større grad lysløyper enn kvinner. Videre ser vi at kjønnsforskjellen ikke blitt mindre i perioden selv om andelen som bruker lysløypene går noe ned etter 2013.

Figur 22: Bruk av lysløype fordelt på alder i perioden 1999 – 2017. Prosentandel i befolkningen som har benyttet anlegget en eller flere ganger i uken.

Vi ser at det er en økning i bruk av lysløype for alle aldersgruppene i perioden og at økningen i hovedsak finner sted etter 2007. I 2017 finner vi den største andelen regelmessige brukere av lysløyper i aldersgruppen 40-59 år.

Hvordan er bruken av lysløype blant DNT-medlemmer i forhold til befolkningen?

Figur 23: Bruk av lysløype fordelt på DNT-medlemmer og andre i perioden 1999 – 2017. Prosentandel i befolkningen som har benyttet anlegget en eller flere ganger i uken.

Vi ser en økning i bruk av lysløype blant DNT-medlemmer i perioden selv om andelen synker noe etter 2013. I hele perioden er andelen som bruker lysløype dobbelt stor blant DNT medlemmer enn i befolkningen for øvrig.

4.4. Regresjonsanalyse - anleggsbruk

Det er en positiv trend over tid. Det er en økning i bruk av de tre anleggstypene. I perioden etter 1999 er trenden tydeligst når det gjelder bruk av tursti. Vi finner variasjon i bruk av anleggstypene blant kvinner og menn. Kvinner benytter i langt større grad turstier/turløype enn menn og tilsvarende forskjeller finner vi i menns bruk av lysløyper. Høyere utdanning har høy effekt på bruken av alle anleggstypene. Effekten av å ha høy utdanning er spesielt sterk blant brukere av lysløype. De som jobber i offentlig sektor er mer tilbøyelig til å bruke anleggene enn de som jobber i privat sektor. Fødselsår har stor betydning for bruk av tursti og større utmarksarealer. Det er blant de som er født før 1944 vi finner den største andelen brukere. Når det gjelder bruk av lysløype finner vi et motsatt mønster: det er de yngste som er mest aktive når det gjelder bruk av lysløype. Bruken av anleggstypene viser regionale forskjeller. Vi finner mindre bruk av lysløype på Vestlandet i forhold til de andre regionene, mens vestlendingene er mer tilbøyelig til å bruke turstier enn de som bor i andre regioner i landet. Når det gjelder bruk av større utmarksarealer er folk som bor i Oslo og Akershus mindre tilbøyelig til bruke større utmarksarealer til friluftsliv enn folk i andre regioner (Vedlegg 2).

4.5 Kort oppsummert

- Vi ser at økningen andelen aktive i de store friluftslivsaktivitetene også avspeiler seg når det gjelder bruk av utendørsanlegg. I perioden øker den regelmessige bruken i alle de tre anleggstypene. Etter 1999 er trenden tydeligst når det gjelder bruk av tursti.
- Høyere utdanning har høy effekt på bruken av alle anleggstypene og effekten av å ha høy utdanning er spesielt sterk blant brukere av lysløype.
- Vi finner små kjønnsforskjeller i bruken av de tre anleggstypene i hele perioden. En større andel kvinner bruker turstier, mens vi finner en større andel menn som bruker lysløype.
- En gjennomgående trend i perioden er en økning i alle aldersgruppene, men økningen er forskjellig i de ulike anleggstypene. Det er blant de som er passert 40 år vi ser prosentvise største økningen i bruk av turstier, mens for bruk av utmarksarealer er den største prosentvise økningen blant de over 60 år. Fødselsår har stor betydning for bruk av tursti og større utmarksarealer. Det er blant de som er født før 1944 vi finner den største andelen brukere. Når det gjelder bruk av lysløype finner vi et motsatt mønster: det er de yngste som er mest aktive når det gjelder bruk av lysløype.
- Vi finner at DNT-medlemmer i langt større grad enn befolkningen for øvrig regelmessig bruker større utmarksarealer til friluftsliv og lysløype.

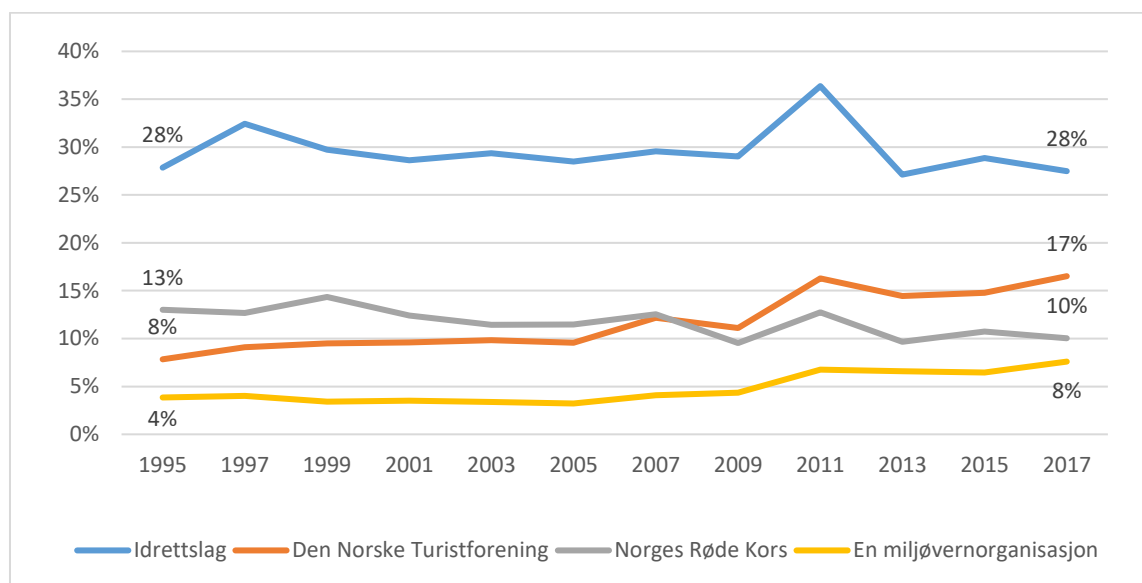
5. DNT-medlemskap og frivillig arbeid

I det følgende vil vi beskrive utviklingstrekk i medlemskap og hyttebruk. Helt siden 2008 har det vært økning i medlemskap. Sterkest økning har det vært blant barnemedlemmer, som økte med 21,2 prosent i 2016. I 2018 hadde DNT 315 833 medlemmer. En stor del av DNT's virksomhet baserer seg på medlemmene frivillige innsats.

I Norsk Monitor ble også respondentene stilt følgende spørsmål: «Hvilke av disse organisasjonene er du personlig medlem av?». I Norsk Monitor er befolkningen over 15 år også spurt om medlemskap i DNT. «Er du personlig medlem av Den Norske Turistforening?».

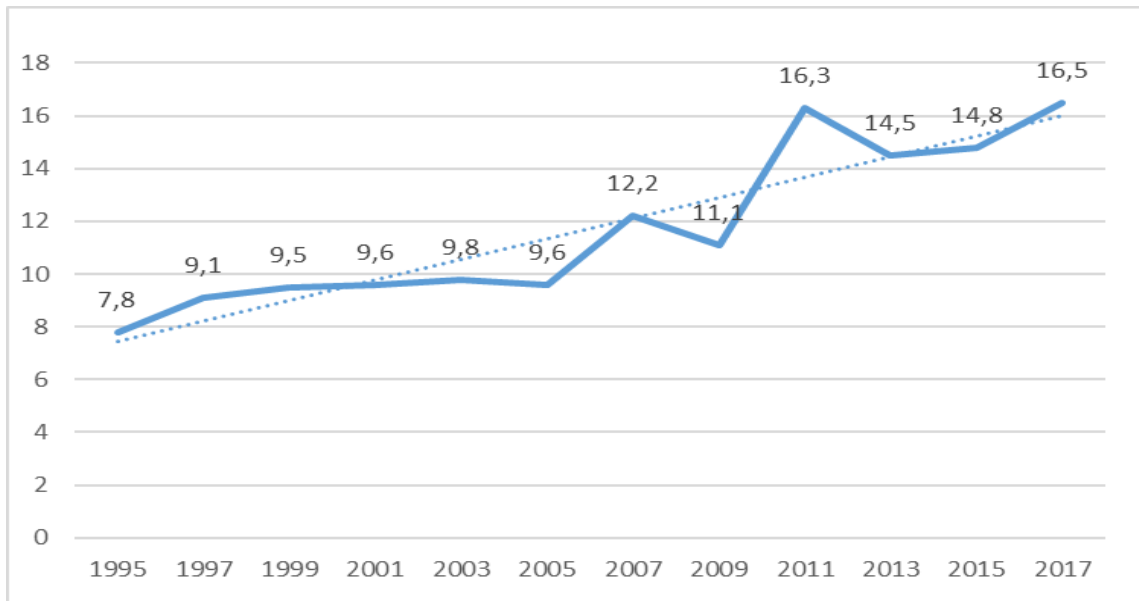
5.1 Medlemskap

Vi vet at medlemskap i frivillige organisasjoner endres over tid. Hvordan har medlemskap i DNT og andre frivillige organisasjoner vært i perioden 1995-2017?

Figur 24: Medlemskap i ulike frivillige organisasjoner befolkningen over 15 år. Perioden 1995-2017.

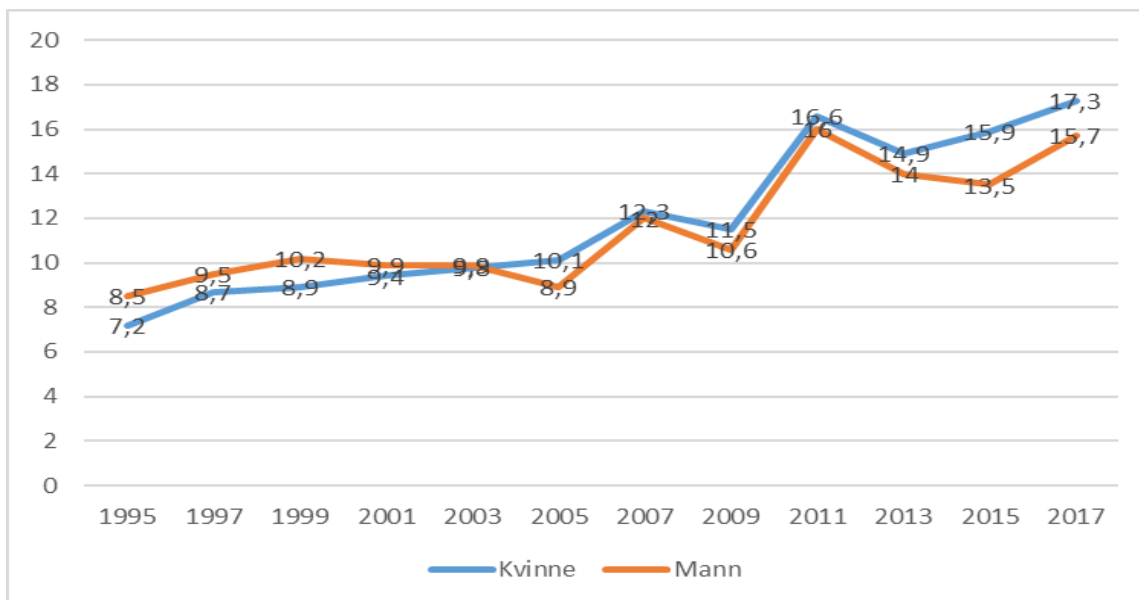
Vi ser at andelen som svarer at de har medlemskap i DNT øker i perioden og at økningen i DNT medlemskap i perioden 1995 -2017 er prosentvis noe større enn for idrettslag, Norges Røde Kors og miljøorganisasjon.

Figur 25: Medlemskap i Den Norske Turistforening i befolkningen over 15 år. Perioden 1995-2017.

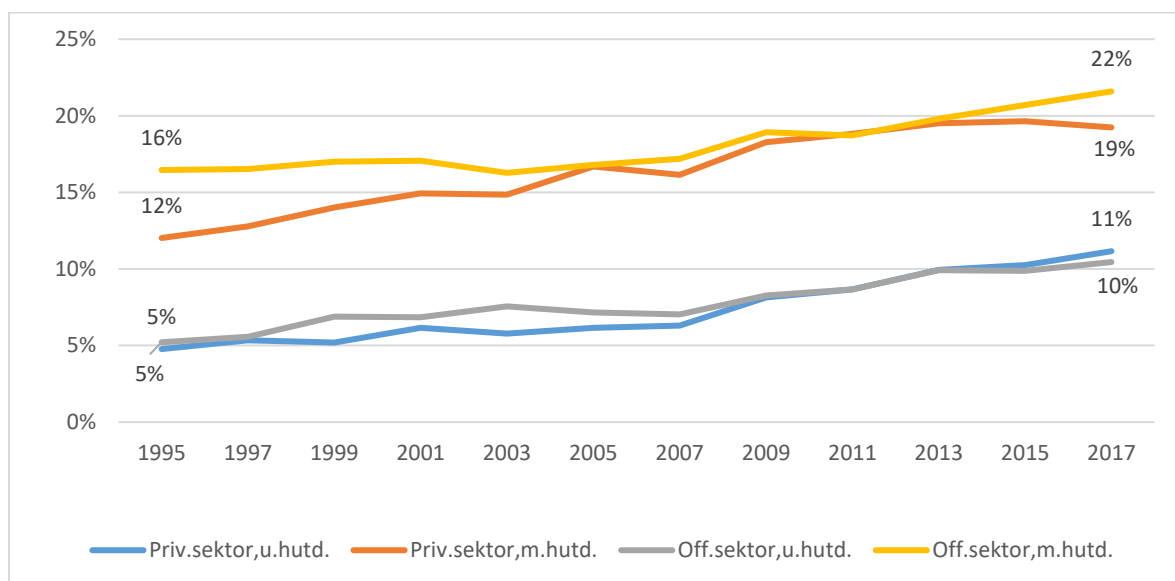
Det fremgår av figur 25 at medlemskap i den voksne befolkningen har doblet seg i perioden 1995 – 2017. Veksten i medlemskap har særlig funnet sted etter 2005.

Hvordan fordeler veksten i medlemskap seg blant kvinner og menn i perioden?

Figur 26: Fordeling av medlemskap av Den Norske Turistforening blant kvinner og menn. Perioden 1995 -2017.

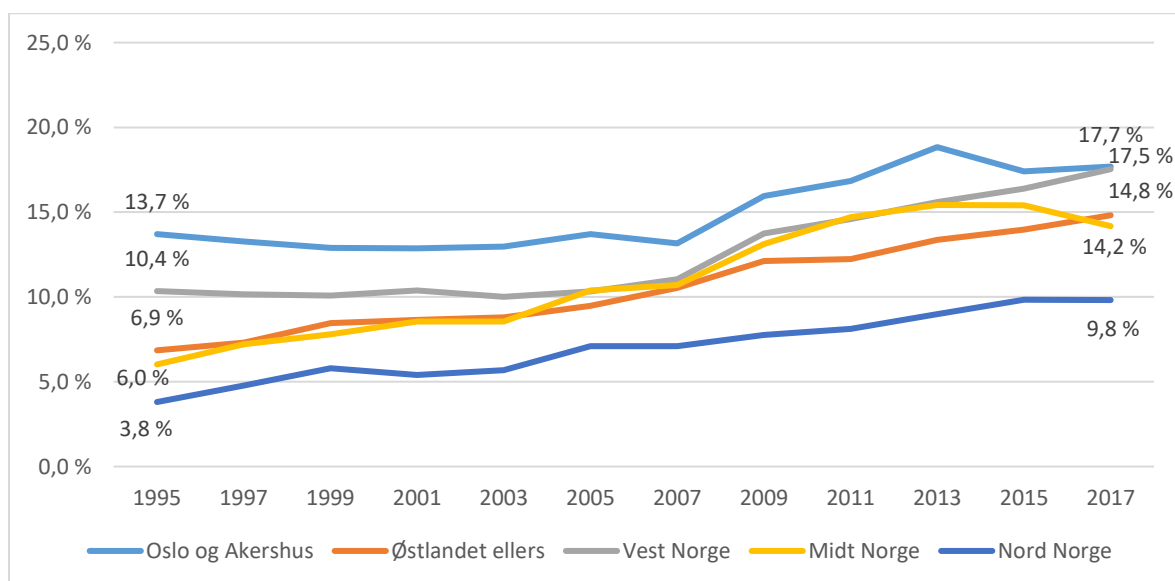
Det store bildet er at økningen i medlemskap blant voksne følger samme trend for kvinner og menn. Etter 2013 ser vi en tendens til økt kjønnsforskjell.

Figur 27: Fordeling av medlemskap av Den Norske Turistforening etter utdanning og sektor. Perioden 1995 -2017.

Det er gjennomgående for hele perioden at det er en økning i DNT-medlemskap i begge utdanningsgruppene. Forskjellen i medlemskap endres i perioden: det er dobbelt så mange som har medlemskap blant de med høyere utdanning enn blant medlemmer uten høyere utdanning. Hvorvidt man jobber i offentlig eller privat sektor ser ikke ut til å kunne forklare forskjeller i medlemskap.

Hvordan fordeler DNT-medlemskap seg i de ulike landsdelene?

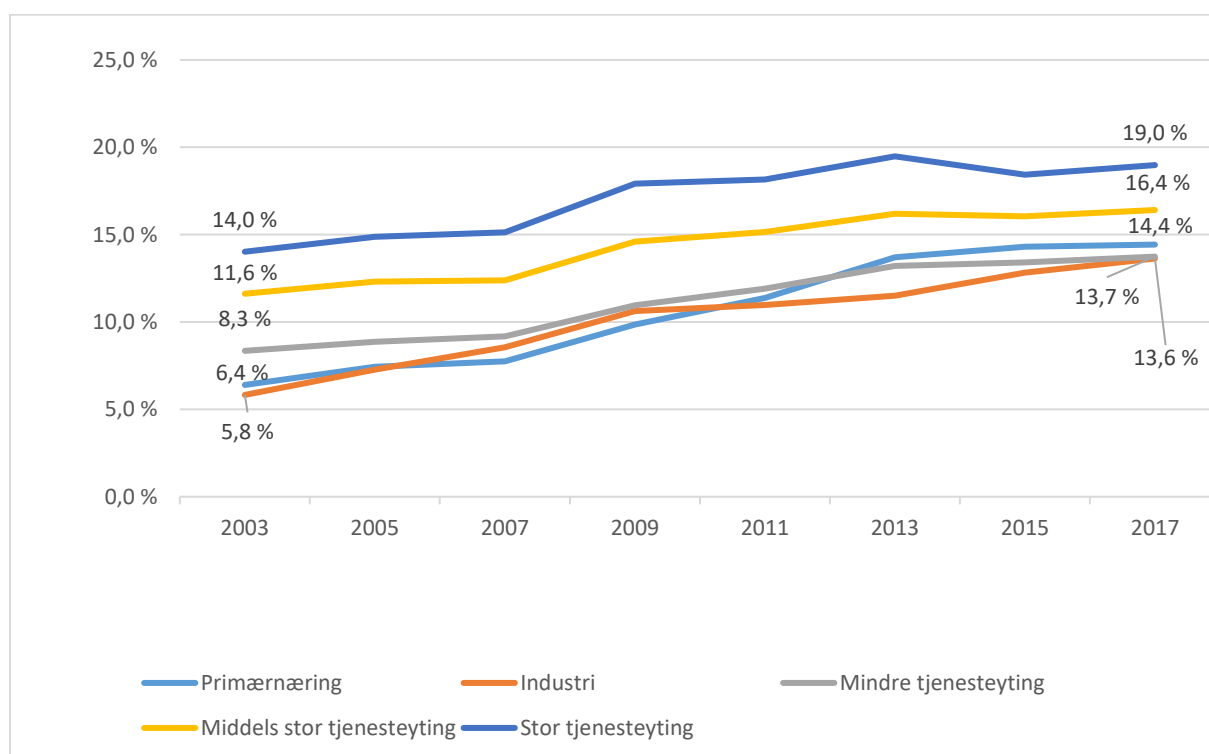

Figur 28: Fordeling av medlemskap av Den Norske Turistforening i ulike landsdeler.

Perioden 1995 -2017.

DNT har fått økt oppslutning i alle landsdelene i perioden 1995 – 2017. Medlemsøkningen har særlig funnet sted etter 2007. Vi ser at det er store forskjeller mellom de ulike landsdeler hvor stor andel av befolkningen som svarer at de har medlemskap i DNT. Vi finner at i Oslo og Akershus og på Vestlandet er det dobbelt så mange som har medlemskap som i Nord-Norge. I perioden 1995-2017 har økningen i antall DNT-medlemskap vært lavest i Oslo og Akershus 8 (4 prosent) i perioden og høyest i Midt Norge (8,2 prosent).

5.2 DNT medlemskap i ulike kommunetyper

Figur 29: Fordeling av DNT medlemskap i ulike kommunetyper. Perioden 2003 -2017.

Det fremgår av figur 29 at det er i store og middels tjenesteytende kommuner vi finner de store andelen medlemmer. Videre ser vi at det har vært en økning i medlemskap for alle kommunetyper i perioden 2003-2017, og at forskjellene mellom kommunetyperne er blitt mindre. Det skyldes ikke minst at vi finner den største prosentvise økningen i primærnæringskommuner (8 prosent) og industrikommuner (7,9 prosent).

5.3 Medlemsandeler – periode, generasjon, livsfase

Vi skal her se nærmere på forholdet mellom medlemsandeler i ulike aldersgrupper og ulike generasjoner. Dette kan gjøres ved en analyse som bygger på at endring over tid kan dekomponeres i tre ulike effekter. For det første skjer det en generell endring som påvirker alle uavhengig av alder og generasjon. Dette kalles periodeeffekten. For det andre skjer det en endring ved at folk går gjennom ulike faser i livet. Dette kalles livsfaseeffekten. For det tredje skjer det en endring ved at nye generasjoner erstatter de gamle. Dette kalles for generasjonseffekt. En slik analyse vil kunne si noe om endring i DNTs medlemsandeler over tid.

Periodeeffekter vil være påvirket av hva som er oppe i tiden, økonomisk, teknologisk og sosial utvikling osv. Livssykluseffekter oppstår fordi alle går gjennom de samme fasene i livet, fra ung til gammel. Generasjonseffekter oppstår fordi personer som er født innenfor samme tidsrom ofte deler mange av de samme erfaringene. Unge påvirkes mest av moter, trender og hva som er oppe i tiden, og kan ofte bære dette med seg som felles erfaringer gjennom resten av livet, som igjen gjør at det oppstår generasjonseffekter.

Vi går alle gjennom ulike faser i livet. Disse fasene vil være kjennetegnet av ulike livssituasjoner, som utdanning, jobb, familie osv. Under disse livsfasene vil individet tilpasse seg med ulike valg når det for eksempel gjelder bruk av fritid. Noen eksakt inndeling i livsfaser finnes ikke, men tabellen under viser et forslag og de livssituasjonene som vil være typiske under de ulike livsfasene.

Alder/livsfase:	Typiske livssituasjoner:
15-24 år: Ungdomstid	Utdanning Forlater hjemmet
25-34 år: Ung voksen	Overgang fra utdanning til jobb Etableringsfasen Småbarn
35-44 år: Voksen	Jobb Barn i skolealder
45-54 år: Midtlivsfasen I	Jobb Barna forlater hjemmet
55-64 år: Midtlivsfasen II	Jobb Voksne barn
65-74 år: Yngre eldre	Avslutter yrkeslivet Går over i pensjon
75-84 år: Eldre	Pensjonister Begynnende helseutfordringer
85-	Pensjonister

Eldre	Behov for pleie- og omsorgstjenester
-------	--------------------------------------

Av og til kan den historiske utviklingen føre til en endring eller forskyvning mellom livsfasene. Frønes og Brusdal (2000) beskriver to endringer i livsfasene under overgangen fra industrisamfunnet til utdanningssamfunnet. Det har for det første kommet inn en ny livsfase som ung voksen som varer fra midten av 20-åra til begynnelsen av 30-åra. Denne fasen er en overgang fra ungdom og til det etablerte voksenlivet. Denne livsfasen vil ofte være preget av utprøving når det gjelder utdanning, jobb og bo- og samlivsformer. Etablering med jobb og familie skjer ofte ikke før i begynnelsen av 30-årene. Den andre endringen skyldes at folk lever lengre og har flere år med god helse. Mange velger også en fleksibel overgang fra å være yrkesaktiv til å bli pensjonist. Personer som befinner seg i livsfasen mellom midten av 60-åra til begynnelsen av 70-åra benevnes ofte som «de yngre eldre». Dette vil ofte være en aktiv fase av livet. Barna er voksne, og ofte vil økonomien være god. Dette gir gode muligheter for reiser og fritidsopplevelser.

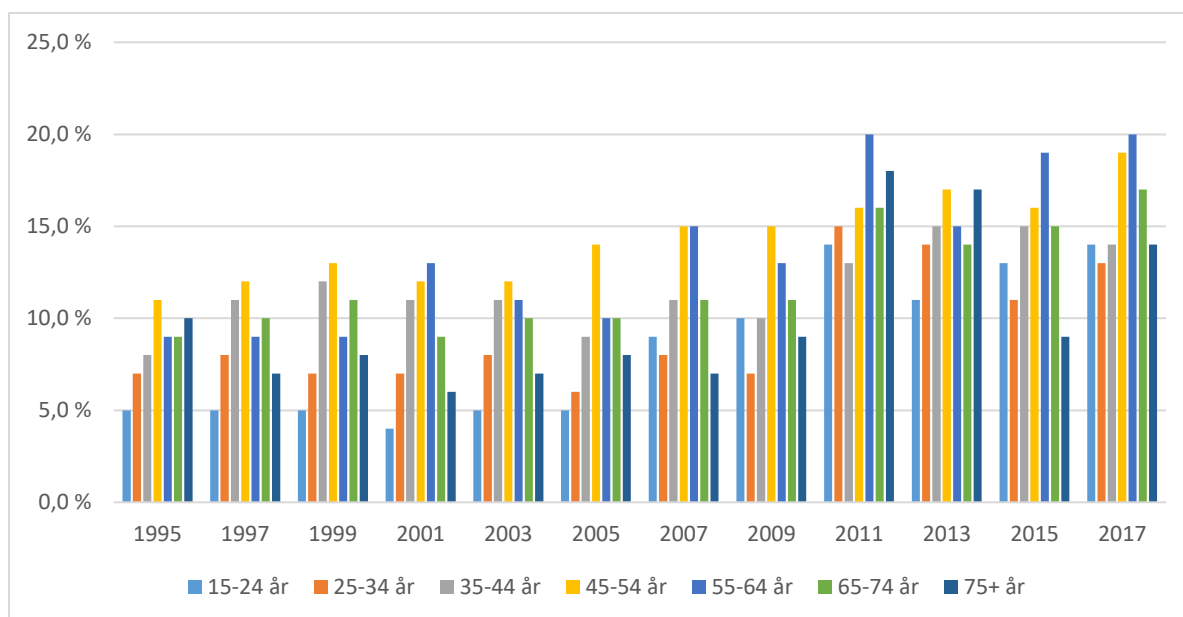
Den andre endringskomponenten over tid skjer ved at det kommer nye generasjoner inn på arenaen. Disse generasjonene vil være preget av at de har felles erfaringer på en rekke områder som har formet dem under overgangen fra barn til voksen. Det kan dreie seg om sosiale omgangsformer, kulturelle uttrykk og forbruksmønstre.

I samfunnsdebatten og i media har generasjonene fått ulike kallenavn eller etiketter, som til en viss grad også brukes i hele den vestlige verden. Særlig kjent er babyboom-generasjonen, som har fått navn etter de høye fødselstallene etter Andre verdenskrig. Denne generasjonen ble etterfulgt av generasjon X, som har fått navn etter Douglas Couplans roman *Generation X. Tales for an Accelerated Future* (Coupland 1991). Tabellen under viser en skjønsmessig inndeling i generasjoner sammen med de vanligste betegnelse og noen stikkord for de erfaringene som kan vært med å forme dem.

Etikett:	Født	Preget av (stikkord):
«Silent generation»	Midten av 1920-tallet til midten av 1940-tallet;	Etterkrigstiden Gjenoppbygningen etter krigen Velstandsutviklingen i 50- og 60-årene Gerhardsen-epoken Stabilitet og konsensus
Babyboom-generasjonen	1946 til ca. 1964; 1946-1964	Store fødselskull Utdanningsrevolusjonen Generasjonsmotsetninger og ungdomsopprør Kvinnenefrigjøring (den 3. feministbølgen)
Generasjon X	Tidlig 60-tall til tidlig 80-tall; 1965-1980	Fødselstallene går ned Kvinnene har blitt yrkesaktive Økning i skilsmisser («nøkkelbarna»)

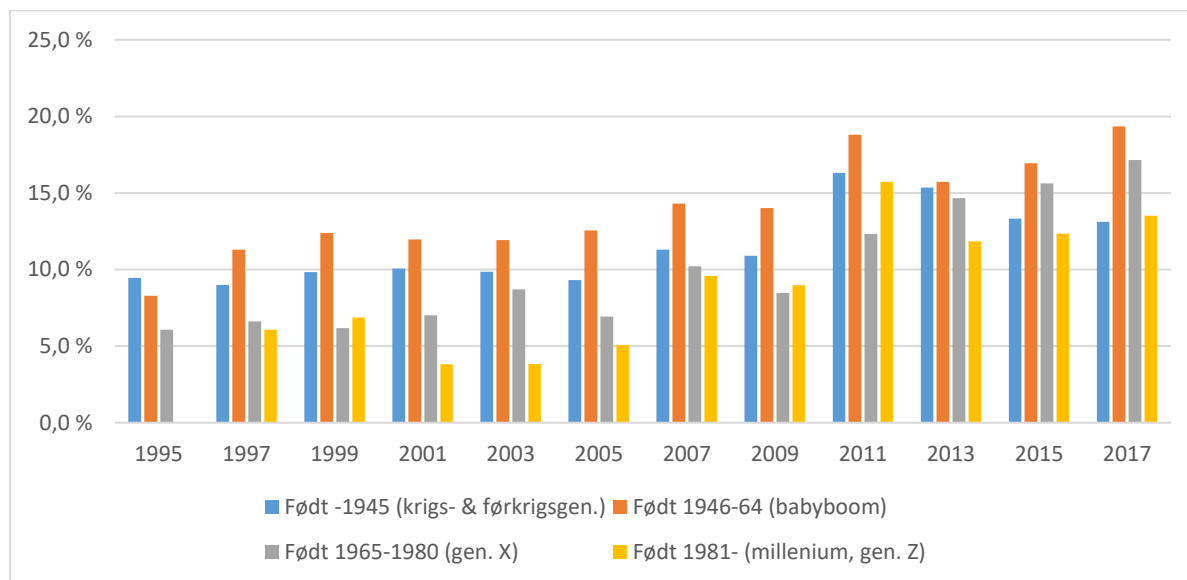
		Høyrebølgen (Reagan og Thatcher) Medie-revolusjonen («MTV-generasjonen»)
Milleniumsgenerasjonen (Generasjon Y)	1981-97	Fødselstallene stiger Globalisering Finanskrisen og eurokrisen Uklart skille til generasjon Z
Generasjon Z («Snøfugg-generasjonen»)	1998-	Oppvekst med voksenorganisert fritid Barneoppdragelse som prosjekt («generation me», «snøfuggbarn» og «trofébarn») Sosiale medier og internett («digitalt innfødte») Klimakrisen

Hvordan fordeler så medlemskap i DNT seg etter livssyklus og generasjon? I figur 29 har vi fremstilt medlemsandelen etter livssyklus gjennom tidsperioden 1995 -2017. Det fremgår av figuren at når det gjelder livssyklus er det personer i aldersgruppene mellom 45 og 64 år som har den høyeste andelen medlemmer. Etableringsfasen og småbarnsfasen er da over for de fleste. Dette gir større rom for å dyrke fritidsinteresser og hobbyer. Både de yngre og de eldre aldersgruppene har en lavere andel DNT-medlemmer. Hos de yngre skyldes det antakelig andre interesser, mens det hos de eldre kan skyldes alder og helse.

Figur 30: Fordeling av medlemskap i Den Norske Turistforening etter livssyklus. Perioden 1995 -2017.

Andelen av DNT-medlemmer har altså økt i perioden fra 1995 til 2017, og økningen har vært sterkest i siste del av perioden, fra 2007 til 2017. Andelen er jevnt over høyest blant personer i midtlivsfasen (45-64 år), hvor de fleste er over etableringsfasen og småbarnsperioden. Mot slutten av perioden skjer det også en økning i aldersgruppen yngre eldre (65-74 år), som også har blitt en livsfase hvor en er mer fysisk aktiv.

Figur 31: Fordeling av medlemskap i Den Norske Turistforening etter generasjon. Perioden 1995 - 2017.

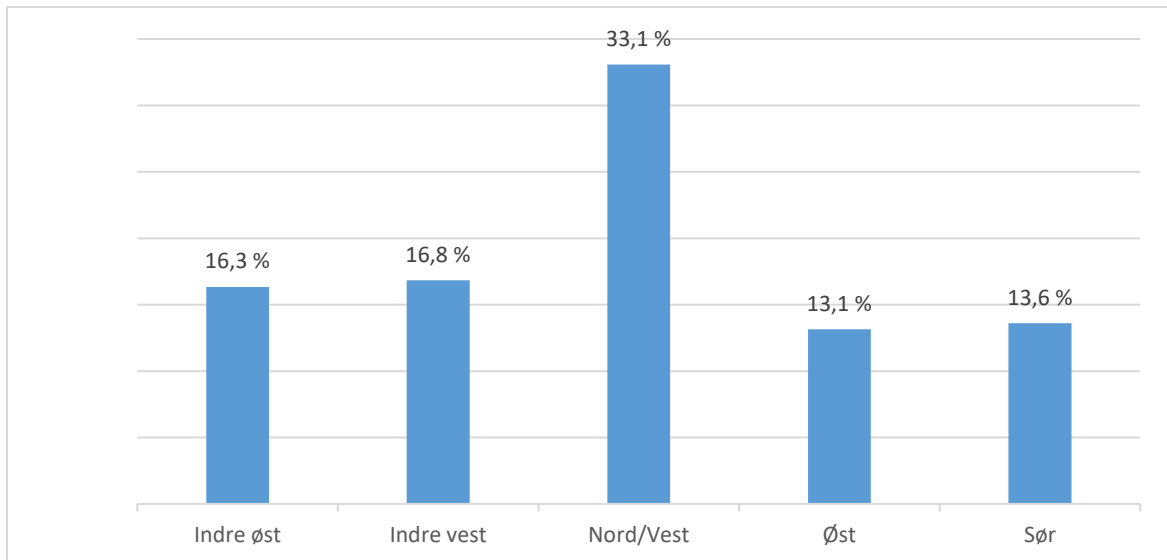
Når det gjelder generasjoner er det gjennomgående generasjonen født mellom 1946 og 1962 (babyboom-generasjonen) som har den høyeste medlemsandelen. Både generasjonene som er født før og etter babyboom-generasjonen har lavere medlemsandel. De som er født mellom 1946 og 1964 når midtlivsfasen i begynnelsen av perioden fra 1995 til 2017, og begynner på fasen som yngre eldre mot slutten av denne perioden.

Medlemsandelen ser altså ut til å nå en topp i den såkalte babyboom-generasjonen. Muligens har dette sammenheng med den økte interessen for natur- og miljøvern som oppsto i løpet av 1960- og 70-tallet, da mange innen denne generasjonen befant seg ved høyskoler og universiteter. Enkelte samfunnsforskere mener også at denne generasjonen har kunnet ta den materielle velstanden som har preget de vestlige industrisamfunn i etterkrigstiden for gitt, og at dette har ført til en post-materialistisk verdiorientering (Inglehart 1977).

Vi kan kort sammenfatte medlemskapet slik. DNT har bred appell til ulike grupper i befolkningen, men kjernegruppene ser ut til å være personer i midtlivsfasen, den såkalte babyboom generasjonen.

5.4 Medlemsoppslutning i Oslo - byområder

For å få frem hvordan medlemsoppslutning varierer innad i Oslo har vi samlet de 15 ulike bydelene i fem byområder.

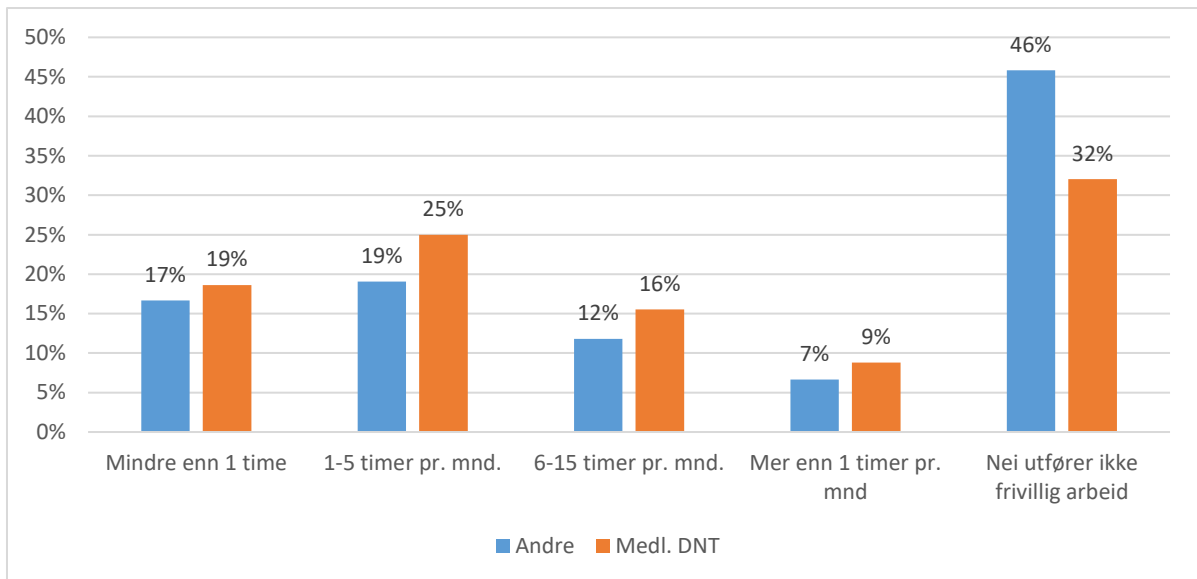

Figur 32. Hvor stor andel av befolkningen er medlemmer av DNT i ulike byområder i Oslo? Prosentandel av befolkningen over 15 år. Data for 2011,2013,2015 slått sammen.

Det er et byområde i Oslo som skiller seg ut med stor medlemsandel i den voksne befolkningen. I Nord/Vest byområde svarer hver tredje innbygger at de er DNT medlemmer. For de byområdene er det små forskjeller i andelen i befolkningen som er DNT medlemmer. Vi ser at andelen medlemmer er noe lavere i byområdene Øst og Sør. Andelen medlemmer i disse byområdene er under halvparten av det vi finner i Nord/Vest byområde.

5.5 Frivillig arbeid

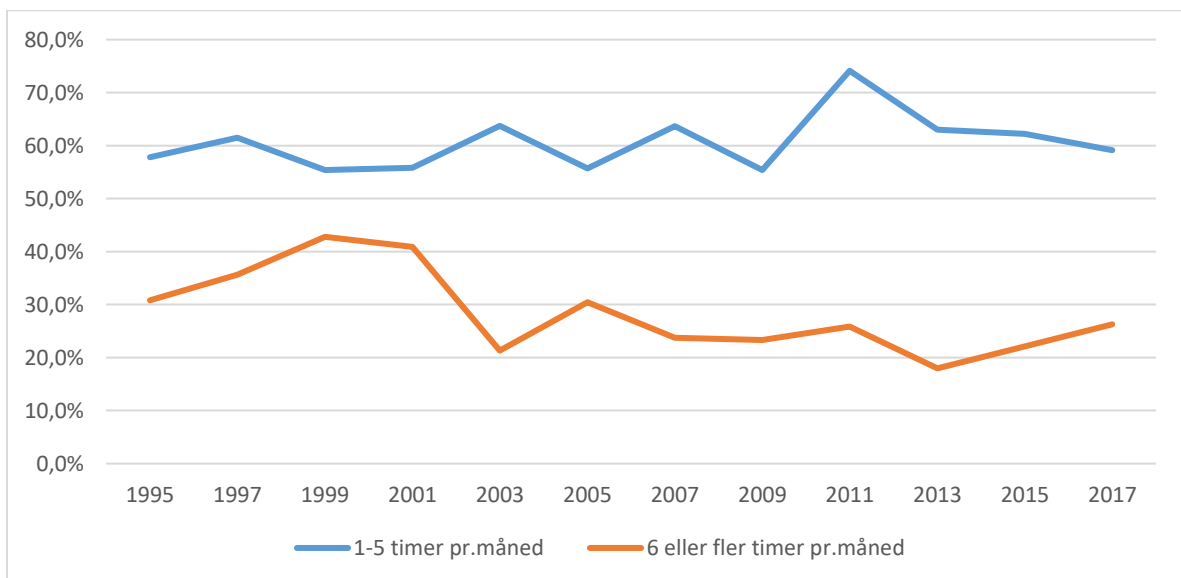
Dugnad er en forutsetning og bærebjelke i mange frivillige organisasjoner. Uten dugnadsinnsatsen til DNT medlemmer ville den norske fjellheimen sett ganske annerledes ut. En gjennomgang av DNTs årsmeldinger viser at det har vært en markant økning i både arrangement og deltakelse på dugnader siden 2010. I 2018 gjennomførte DNTs medlemsforeninger 34 338 dugnadsarrangementer og utførte 832 603 dugnadstimer (Årsmelding 2018). Norsk Monitor spør om: «Utfører du frivillig arbeid for organisasjoner, f.eks. deltar i dugnad, har tillitsverv, er instruktør/oppmann, samler inn penger ol.? I tilfelle, hvor mye frivillig arbeid utfører du?»

Figur 33: Frivillig arbeid blant DNT medlemmer og i befolkningen for øvrig.

Blant DNT medlemmene svarer syv av 10 at de utfører frivillig arbeid. Videre fremgår det av figuren at en av fire utfører 6 eller flere timer frivillig arbeid per måned.

Ved å dele opp omfanget av det frivillige arbeidet blant DNT medlemmer som utfører i to grupper kan vi få frem endringer i mengden frivillig arbeid av tid.

Figur 34: Frivillig arbeid blant DNT-medlemmer i perioden 1995 -2017.

Vi ser at andelen som utfører 1-5 timer frivillig arbeid per måned har holdt seg stabilt i perioden, mens andelen DNT medlemmer som svarer at de utfører 6 eller flere timer frivillig arbeid er synkende.

5.6 Kort oppsummert

- DNT har i perioden 1995-2017 styrket sin stilling som en frivillig medlems basert organisasjon i forhold til andre landsomfattende organisasjoner som NIF og Norges Røde Kors. I perioden 1995-2017 har medlemskap blant de som er eldre enn 15 år doblet seg. Oppslutningen har økt i alle landsdelene. Det er dobbelt så mange som bor i Oslo, Akershus og på Vestlandet som har medlemskap enn i Nord-Norge.
- I perioden har kvinneandelen økt slik at det etter 2013 er blitt flere kvinnelige medlemmer og en økende kjønnsforskjell.
- Vi finner at det er dobbelt så mange med høyere utdanning som er medlemmer av DNT enn blant de uten høyere utdanning.
- DNT har bred appell til ulike grupper i befolkningen, men kjernegruppene ser ut til å være personer i midlivsfasen, den såkalte babyboom generasjonen, de som er født mellom 1946 og 1962.
- Syv av 10 medlemmer utfører frivillig arbeid. En av fire blant de frivillige utfører 6 eller flere timer arbeid i måneden.

6. Overnattinger – DNT hytter

Allerede i Turistforeningens etableringsår 1868 ble gården Krokan i Vestfjorddalen i Tinn i Telemark kjøpt for å sikre medlemmene losji ved Rjukanfossen, som var et av datidens store reisemål. Foreningen bygde sin andre hytte på Tvindehaugen ved Tyin i 1870, med den ble ikke noen suksess, og nedlagt etter noen få år. Midtveis langs innsjøen Gjende bygde DNT også en enkel steinhytte i 1870, som ble forløperen for dagens store privateide turisthytte Memurubu. Interessen for Jotunheimen var imidlertid stor, og i 1871 ble derfor et enkelt losji på Gjendebu innviet. På Hardangervidda kom første DNT-hytte i 1878. Det var Krækkja som ble plassert like ved en av de gamle Nordmannslepene. Etter at Bergensbanen åpnet i 1909 ble det mer fart over besøkstallene på Krækkja, og i dag er det en av de mest populære hyttene på Hardangervidda. I begynnelsen fokuserte DNT i stor grad på at folk skulle ha stier å følge og hytter å overnatte i sommerstid. Den økte interessen for langrenn på slutten av 1800-tallet økte også interessen for skiferder i fjellet. I 1907 holdt DNT for første gang Glitterheim i Jotunheimen åpnet i påska. En selvbetjeningshytte av den typen som dagens fjellvandrere er kjent med, dukket imidlertid først opp i 1951. Skjerjevasshytta i Stølsheimen ble bygget som betjent hytte i 1937, men driften ble for dyr, og styret i Bergen og Hordaland Turlag bestemte seg for å sløyfe vertskap på hytta. I stedet ble det satt ut proviant og utstyr for selvbetjening.

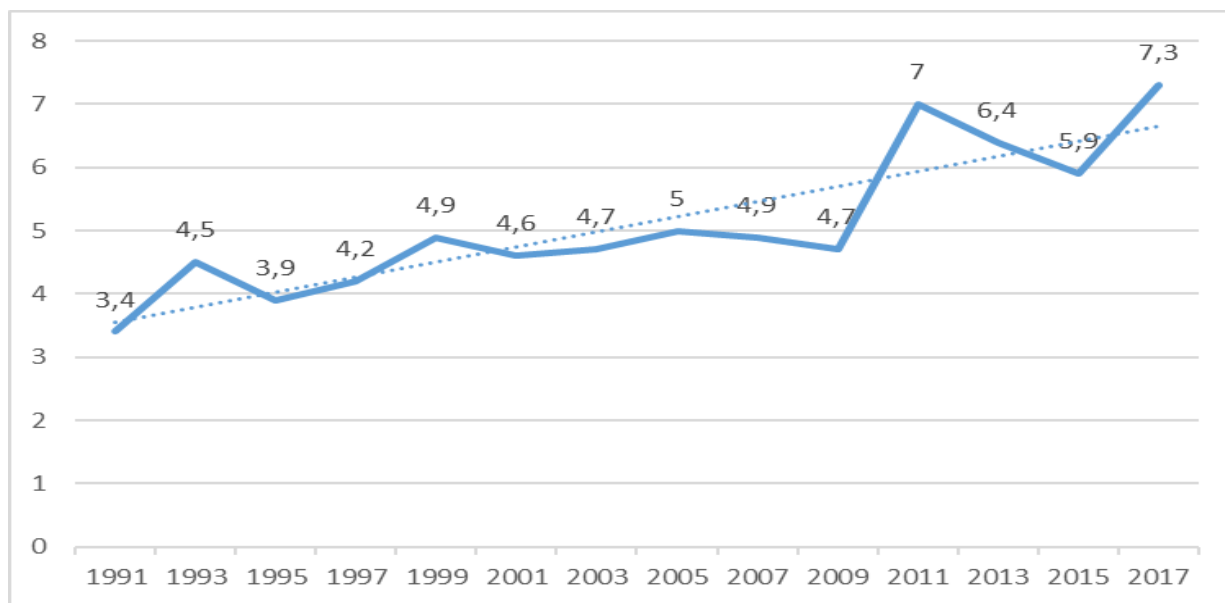
En rekke legat har betydd mye for utbyggingen av DNTs rutenettverk. Fra 1990 har Olav Thons legat finansiert mange hytter for DNT; totalt 166 hytter er helt eller delvis finansiert av legatet. I tillegg har offentlige bidrag betydd mye for utviklingen av DNTs rutenett. Dessuten har den enorme dugnadsinnsatsen som legges ned av foreningens mange medlemmer vært helt avgjørende for at det har vært mulig å utvikle og vedlikeholde turisthyttene (Snl.no). Ved utgangen av 2019 var det 556 hytter eller buer som drives av DNT. Det var 43 betjente hytter, 178 selvbetjente, 258 ubetjente, 16 dagsturhytter, 34 rastebuer/nødbuer og 22 gapahuker; totalt 10 527 sengeplasser. DNT-nøkkel er en standard nøkkel til turistforeningshytter eid eller drevet av medlemsorganisasjoner av Den Norske Turistforening. Mange av de selv- og ubetjente hyttene i Norge er låst, dette gjelder særlig hytter som ligger lett tilgjengelig for allmennheten.

Besøkstallene til DNT kan være en indikasjon på omfanget av bruken. I 2000 var det tett oppunder 300 000 overnattinger på DNTs hytter (DNT. Årsmelding 2000). I 2013 var dette økt til 378 750 overnattinger. Tallene for overnattinger på de 43 betjente hyttene i 2014 viser en fortsatt vekst på 5 prosent fra forrige år.² I 2015 ble det registrert nesten 410 000 overnattingsdøgn på DNT-hyttene, mens i 2018 var antallet overnattinger var steget til 459 277 (DNTs årsrapport 2018).

6.1 Bruk av DNT hytter til overnatting i sommerferie

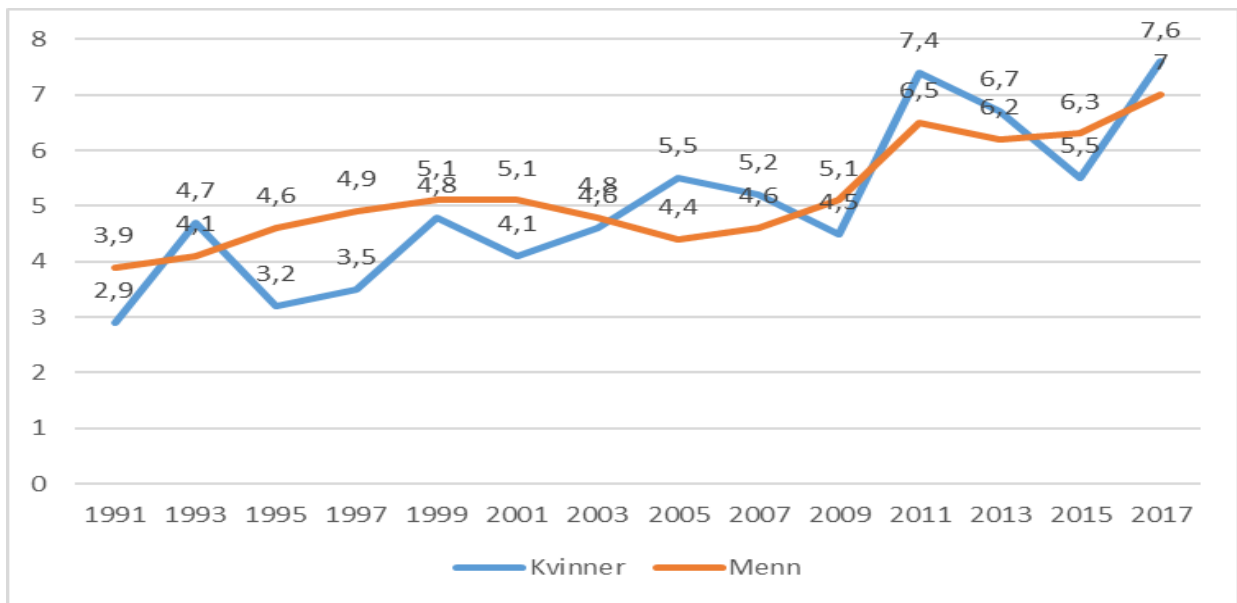
² <http://www.turistforeningen.no/nyheter/441-folk-velger-fjellet-i-sommer/>

I befolkningen bruker mange sommerferien til å vandre i fjellet og til å overnatte på hytter. For mange er DNTs hytter, ruter og aktiviteter første valget når de skal ut på tur sommerstid. I Norsk Monitor ble befolkningen spurt om de hadde overnattet på DNT's hytter siste sommerferie. «Hvilke av disse tingene gjorde du sist sommerferie?» Et av svaralternativene var: «Overnattet på Den Norske Turistforenings hytter.»

Figur 35: Overnattet du på Den Norske Turistforenings hytte sist sommerferie? Perioden 1991-2017. 15 år og eldre.

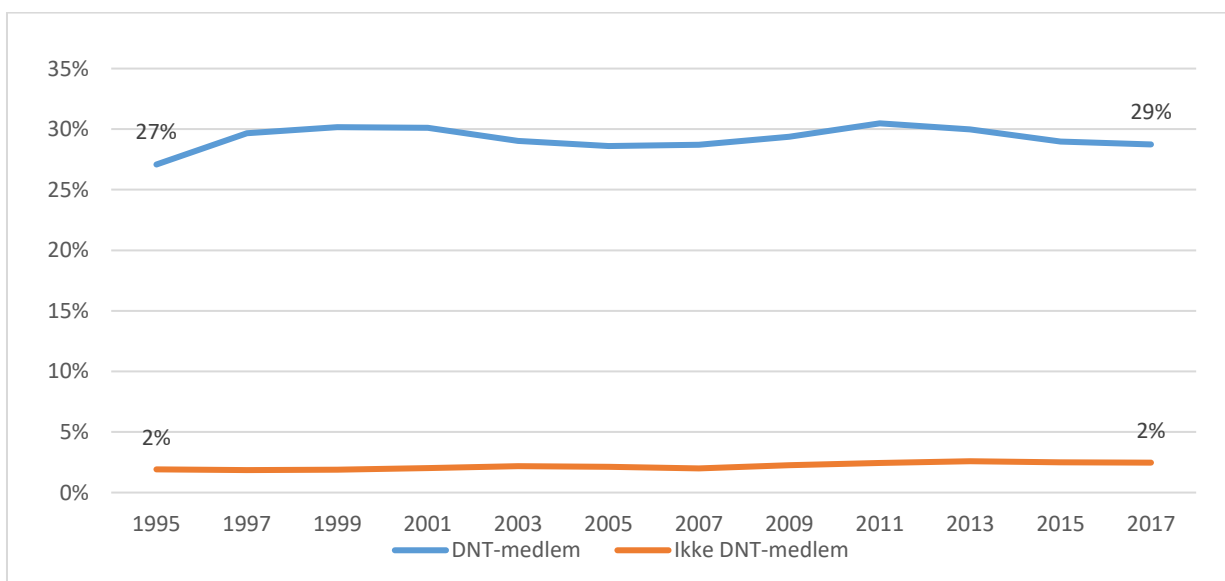
Det fremgår av figur 35 at det har vært en jevn økning i andelen i befolkningen som overnattet på hyttene. I perioden 1991 – 2017 har andelen i den voksne befolkningen som overnattet på DNTs hytter i sommerferien blitt mer enn fordoblet. Det fremgår også at økningen i andelen som overnatter særlig har økt særlig etter 2009.

Figur 36: Overnattet du på Den Norske Turistforenings hytte sist sommerferie? Kjønn. Perioden 1991-2017. 15 år og eldre.

Vi ser den samme økningen blant kvinner og menn i perioden. Man skal være forsiktig med å tolke materiale, men vi ser at det var flere menn som overnattet før 2003, mens tendensen i målingene etter viser en større andel kvinner som overnatter på DNTs hytter i sommerferien.

Hvorvidt den økte bruken av DNT-hytter i befolkningen de siste 35-årene skyldes medlemsvekst eller at nye grupper i befolkningen bruker hyttene kan vi få frem ved å skille ut bruken blant DNT-medlemmer og bruken i befolkningen for øvrig.

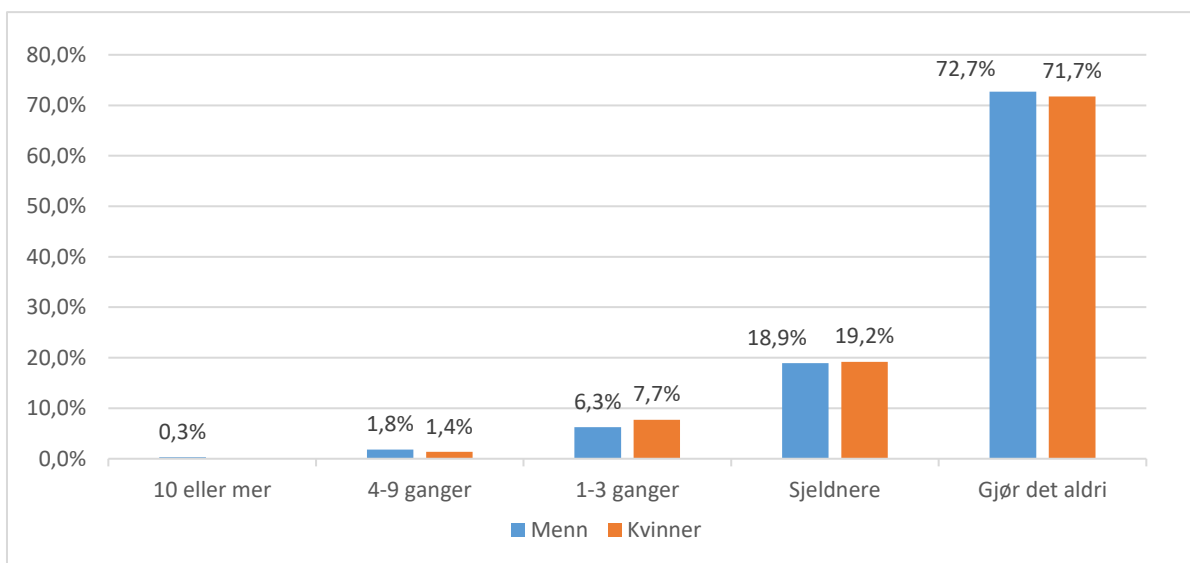

Figur 37: Overnattet du på Den Norske Turistforenings hytte sist sommerferie? Perioden 1995-2017. DNT-medlem og ikke DNT-medlem. 15 år og eldre.

Det er gjennomgående for bruken i sommerferien at hyttenettverket brukes av mange DNT-medlemmer. Blant DNT-medlemmene over 15-år bruker 3 av 10 hyttene til overnatting i sommerferien. I befolkningen ser vi at det for hele perioden er 2 prosent som benytter hyttene til overnatting.

6.2 Bruk av DNT hytter til overnatting gjennom sesongen i befolkningen

I 2017 undersøkelsen ble respondentene også spurt om hvor ofte de hadde overnattet på DNTs hytter det siste 12 måned. «Hvis du ser tilbake på de siste 12 måneder, omtrent hvor mange ganger har du gjort følgende ting?» For å få frem hvordan bruken fordeler seg i gjennom hele sesongen i befolkningen kan vi se nærmere på hvordan menn og kvinner bruker hyttene til overnatting.

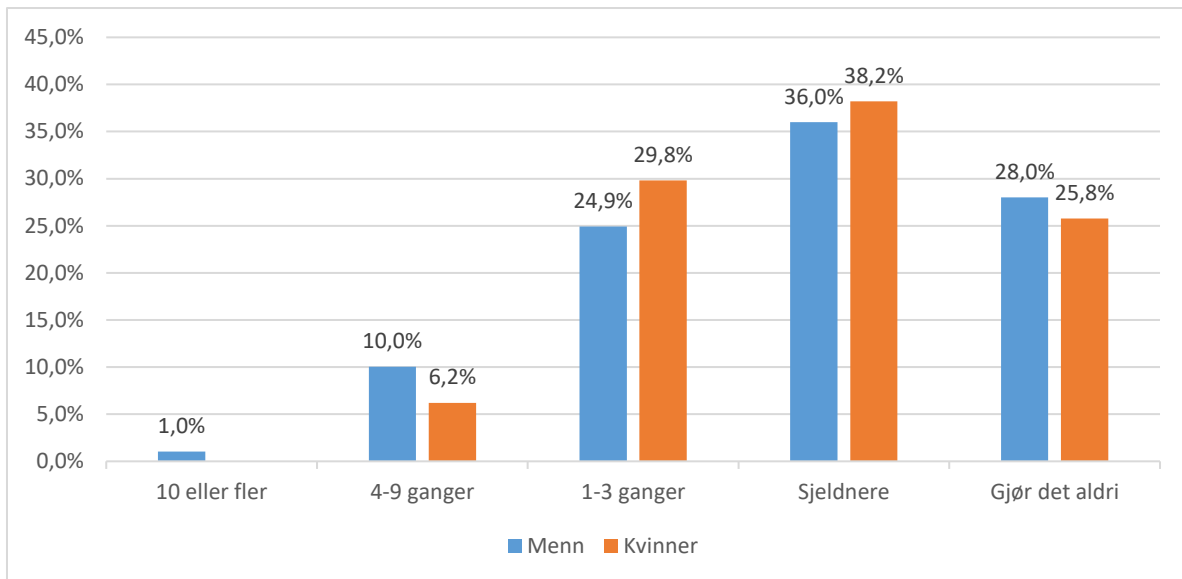
Figur 38: Hvor ofte overnattet du på Den Norske Turistforeningens hytte siste sesong? Kjønn. 15 år og eldre.

Det fremgår av figuren at det er 1 av 10 som svarer at de har overnattet på DNT hytte en eller flere ganger i løpet av siste sesong. Videre ser vi at andelen kvinner og menn som overnatter fler enn 4 ganger i sesongen utgjør henholdsvis mellom 1 og 2 prosent.

6.3 Overnatting gjennom sesongen på DNT-hytter blant medlemmer

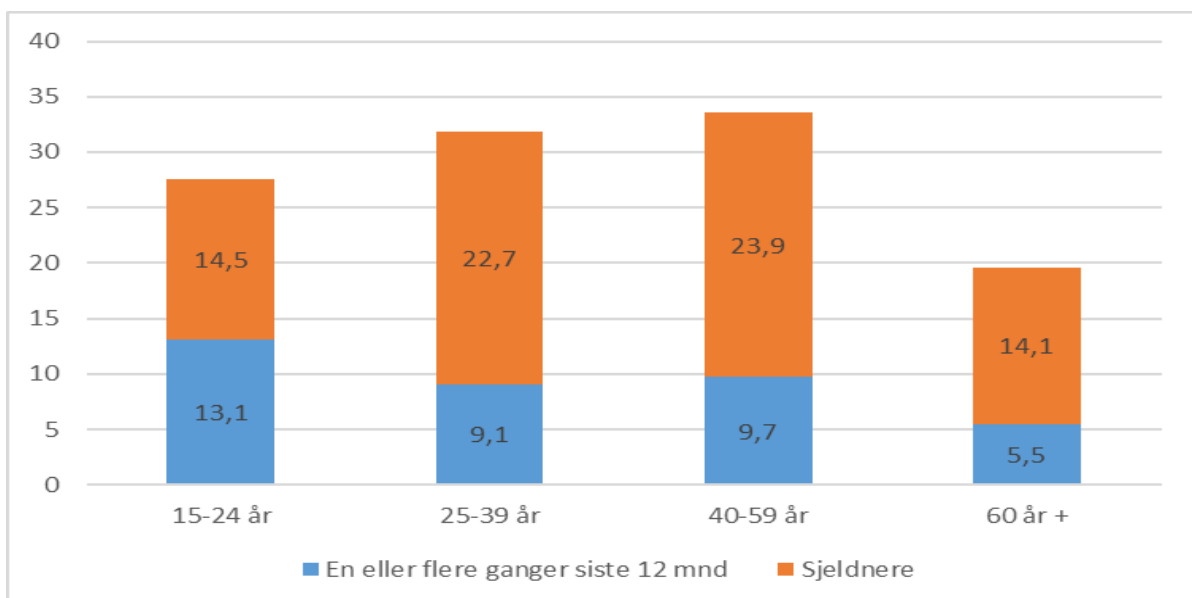
For å få frem hvordan bruken fordeler seg i gjennom hele sesongen blant DNT medlemmer kan vi se nærmere på hvordan menn og kvinner, ulike aldersgrupper og klasser³ bruker hyttene til overnatting.

³ På basis av utdannelse og inntekt laget vi en samlet klassevariabel med tre klasser.

Figur 39: Hvor ofte overnattet medlemmer på Den Norske Turistforeningens hytte siste sesong? Kjønn. 15 år og eldre.

Vi finner ingen markante forskjeller mellom menn og kvinner når det gjelder bruken av DNTs hytter til overnatting i sesongen, selv om det er en tendens til at menn bruker hyttene flere ganger enn kvinner.

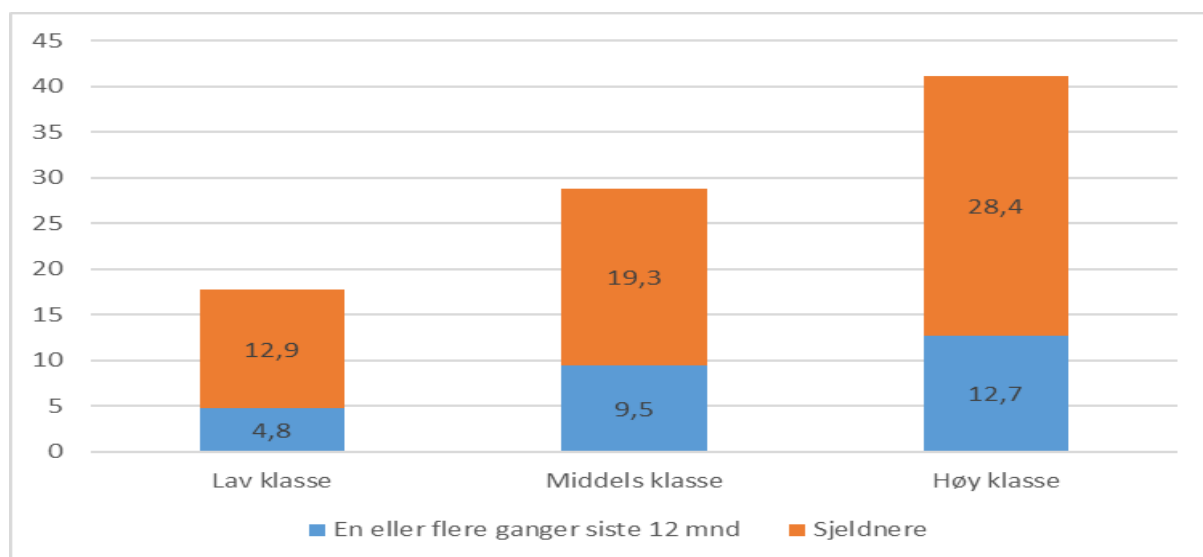

Figur 40: Hvor ofte overnattet DNT medlemmer på hytter siste 12 måned? Alder.

Vi ser at bruken varierer i forhold til aldersgrupper. Det er i aldersgruppen 15-24 år vi finner den største andelen medlemmer som overnattet på DNT hytte en eller flere ganger siste året. Ser vi på hele

aldersspennet fra 15-59 år, så overnattet en av ti medlemmer på DNTs hytter. Vi ser at for aldersgruppene 25-39 år og 40-59 år er det mange som har brukt hyttene til overnatting mer sporadisk.

Hvordan er disse sosiale forskjellene knyttet til medlemmer som overnattet på DNTs hytter siste 12 måneder?

Figur 40: Hvor ofte overnattet DNT medlemmer på hytter siste 12 måned? Klasse.⁴ 15 år og eldre.

De som overnatter oftest er gruppen med høy inntekt og høy utdanning. I gruppen «høy klasse» finner vi både den største andelen i medlemmer som har overnattet en eller flere ganger de siste 12 månedene og en stor gruppe som har overnattet sjeldnere. I «høy klasse» utgjør den samlede andelen 41 prosent, mens andelen i «lav klasse» utgjør 18 prosent.

Disse kvantitative dataene gir oss ikke nærmere muligheter til å analysere, om det er forskjeller på, hvilke hyttetyper personer fra forskjellige klasser benytter. En nærmere kartlegging av dette, ville potensielt åpne for nye muligheter for at sikre en bredere representasjon av forskjellige brukergrupper innen friluftsliv.

6.4 Kort oppsummert:

- I perioden 1991-2017 har andelen i befolkningen som overnattet på DNT hyttene i sommerferien doblet seg. Vi finner en tendens til at det siden 2003 er blitt flere kvinner enn menn som bruker hyttene til overnatting i sommerferien.
- I befolkningen svarer 1 av 10 som at de har overnattet på DNT hytte en eller flere ganger i løpet av sesongen.

- Vi ser at gjennom sesongen er det de yngste DNT medlemmene som overnatter hyppigst på hyttene, mens en stor del i alderen 25-59 år bruker hyttene sjeldenere. Det er ikke markante forskjeller i bruk mellom kvinner og menn.
- Medlemmer med høyest inntekt og utdanning bruker hyttene i langt større grad enn gruppen med inntekt g utdanning.

7. Sammenfatning

Vi finner at deltakelse i de store folkelige friluftslivsaktivitetene i befolkningen har økt i perioden 1995-2017. Nesten dobbelt så mange går «fotturer i skog og mark» i forhold til de to andre store folkelige friluftslivsaktivitetene: seks av 10 går fottur i skog og mark. Den største prosentvise økningen har imidlertid funnet sted i andelen som går «fottur på fjell og vidde». Denne økningen kan forklares med en flere aktive kvinner og større oppslutning blant de som har passert 40 år. DNT medlemmer skiller seg ut fra resten av befolkningen i to av aktivitetene: det er dobbelt så mange som går «skitur på fjell og vidde» og «fottur i fjell og vidde» som i befolkningen for øvrig.

Det andre temaet denne studien undersøker er bruk av turstier, lysløyper og større utmarksarealer til friluftsliv i befolkningen og blant DNT-medlemmer og hvordan oppslutningen om de tre anleggstypene endret seg i tidsrommet 1999-2017. I perioden øker den regelmessige bruken i alle de tre anleggstypene. Etter 1999 er trenden tydeligst når det gjelder bruk av tursti. Høyere utdanning har høy effekt på bruken av alle anleggstypene og er spesielt sterk blant brukere av lysløype. Vi finner små kjønnsforskjeller i bruken av anleggstypene i perioden. En større andel kvinner bruker turstier mer regelmessig enn menn, mens vi finner en større andel menn som bruker lysløype. En gjennomgående trend i perioden er en prosentvis økning i alle aldersgruppene, men økningen er forskjellig i de ulike anleggstypene. Det er blant de som er passert 40 år vi ser prosentvise største økningen i bruk av turstier. Når det gjelder bruk av lysløype finner vi et motsatt mønster: det er de yngste som er mest aktive når det gjelder bruk av lysløype. Vi finner at DNT-medlemmer i langt større grad enn befolkningen for øvrig bruker lysløype og større utmarksarealer til friluftsliv.

Det tredje temaet tok for DNT- medlemskap og frivillig arbeid. DNT har i perioden 1995-2017 styrket sin stilling som en frivillig medlems basert organisasjon i forhold til andre landsomfattende organisasjoner som NIF og Norges Røde Kors. I perioden 1995-2017 har medlemskap blant de som er eldre enn 15 år doblet seg. Oppslutningen har økt i alle landsdelene. Det er dobbelt så mange som bor i Oslo, Akershus og på Vestlandet som har medlemskap enn i Nord-Norge. DNT har bred appell til ulike grupper i befolkningen, men kjernegruppene ser ut til å være personer i midlivsfasen, den såkalte bayboom generasjonen, de som er født mellom 1946 og 1962. Siden 2011 finner vi større kjønnsforskjeller: en større andel kvinner svarer at de er medlemmer. I perioden har kvinneandelen økt slik at det etter 2013 er blitt flere kvinnelige medlemmer og en økende kjønnsforskjell. Vi finner at det er dobbelt så mange med høyere utdanning som er medlemmer av DNT enn blant de uten høyere utdanning. Blant medlemmer svarer syv av 10 at de utfører frivillig arbeid.

Det siste temaet tok for seg bruk av DNT-hytter i sommerferien og gjennom sesongen. I perioden 1991-2017 har andelen i befolkningen som overnattet på DNT hyttene i sommerferien doblet seg. Siden 2003 er blitt flere kvinner enn menn som overnatter i sommerferien. Vi ser at gjennom sesongen er det de yngste som overnatter hyppigst på hyttene, mens en stor del i alderen 25-59 år bruker

hyttene sjeldnere. Det er ikke markante kjønnsforskjeller. De med høyest inntekt og utdanning bruker hyttene i langt større grad enn andre grupper.

Vi ser at andelen i befolkningen som er aktive i naturen øker. Samtidig som flere går ut på tur er infrastrukturen blitt utbygd, flere kilometer merket sti og flere hytter i nærmiljø er gjort tilgjengelige. Det er også blitt bygd en rekke moderne arkitektoniske hytter som åpner for andre typer overnattingsmuligheter. Det er laget en rekke studier som på forskjellige måter beregner omfanget av denne økte bruken av naturen - og som inkluderer økt bruk av forskjellige typer utendørsanlegg som er etablert for å fremme friluftsliv. Men det mangler mer inngående kunnskap om: - Hvem bruker forskjellige typer anlegg? - Hvilke aktiviteter utføres på forskjellige typer anlegg? - Hvorfor ser noen hytter ut til å bli brukt mer enn andre?

Referanser

Couplan, Douglas (1991): Generation X. Tales for Accelerated Culture. St. Martin's Press

Inglehart, Ronald (1977): The Silent Revolution. Princeton University Press.

Frønes, Ivar og Randi Brusdal (2000): På sportet av den nye tid. Fagbokforlaget.

Vedlegg 1

	Fottur i skog og mark			Fottur på fjell og vidde			Skitur i skog og fjell		
	b	Sig.	% endring i odds-rate	b	Sig.	% endring i odds-rate	B	Sig.	% endring i odds-rate
Konstant	0,350	***		-1,430	***		-0,703	***	
Kvinne (ref.kat. mann)	0,497	***	64,4 %	-0,076	**	-7,3 %	-0,222	***	-19,9
Med høyere utd. (ref.kat. uten h.utd.)	0,309	***	36,2 %	0,350	***	42,0 %	0,593	***	80,9
Offentlig sektor (ref.kat. privat/andre)	0,074	**	7,7 %	0,111	***	11,7 %	0,171	***	18,6
Fødselsår:									
1945-64	0,008		0,8 %	0,171	***	18,7 %	0,297	***	34,6
1965-84	-0,562	***	-43,3 %	-0,155	***	-14,4 %	0,005		0,5
1985- (ref.kat. – 1944)	-0,975	***	-62,3 %	-0,030		-3,0 %	0,210	***	23,4
Region:									
Oslo og Akershus	-0,110	***	-10,4 %	-0,059		-5,7 %	0,041		4,1
Vestlandet	0,110	***	11,6 %	0,314	***	36,9 %	-0,523	***	-40,7
Midt-Norge	0,128	***	13,6 %	0,514	***	67,2 %	0,185	***	20,4
Nord-Norge (ref.kat. Østlandet ellers)	0,213	***	23,7 %	0,681	***	97,5%	0,292	***	33,8
Trend (endring pr. år etter 1995)	0,012	***	1,2 %	1,430	***	1,7 %	-0,016	***	-1,6
N =	37 627			37 627			37 627		
Pseudo R2	0,036			0,022		0,023		0,035	